

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MAREK NIECHCIAŁ

Gdańsk, 23 września 2019 r.

RGD-610-3/18/MLM

DECYZJA RGD - 4/2019

- I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 4 - 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu - wszczętego z urzędu - postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów - w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - **uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów** następujące działania przedsiębiorców:
1. ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy;
 2. ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy;
 3. ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy;
- przejawiające się w postaci:
- 1) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na udzielaniu przez ww. przedsiębiorców, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych z naruszeniem, obowiązujących w takim wypadku, zasad i warunków określonych w art. 36a oraz art. 36 c ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U z 2019 r. poz. 1083);
 - 2) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na pobieraniu przez przedsiębiorców zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych - co jest sprzeczne z art. 359 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz.U z 2018 r. poz. 1025 ze zmianami);
 - 3) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki informacji nt.:
 - całkowitej kwoty kredytu;
 - stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów, warunków i procedury zmiany stopy oprocentowania;
 - informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki;
 - rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany;
 - terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym;
 - informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi- co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, 10, 11, 15 i 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U z 2019 r. poz. 1083);
 - 4) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nieobniżaniu, w przypadku spłaty przez konsumenta kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu - co narusza art. 49 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 1083);

- 5) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na wymaganiu od konsumentów, przy zawieraniu umowy pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy - co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2017, poz. 2070);
i nakazuje się zaniechanie ich stosowania.
- II. Na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 4 - 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu - wszczętego z urzędu - postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów - w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - **uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów** następujące działania przedsiębiorców:
1. ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy;
 2. ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy;
 3. ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy;
- przejawiające się w postaci:
- 1) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na ustaleniu opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych - co narusza przepis art. 33a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U z 2019 r. poz. 1083);
 - 2) praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na wprowadzaniu konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w umowie pożyczki sformułowań, wyrażeń i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego - co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2017, poz. 2070);
i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 21 lutego 2019 r.
- III. Na podstawie art. 103 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 369 ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy - w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **nadaje się decyzji w zakresie pkt I.1-5 sentencji, rygor natychmiastowej wykonalności.**
- IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 106 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) **nakłada się na ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, karę pieniężną:**
- 1) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 1) niniejszej decyzji, w wysokości 16.500 zł (słownie: szesnaście tysięcy pięćset złotych), płatną do budżetu państwa;
 - 2) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 2) niniejszej decyzji, w wysokości 8.250 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa;
 - 3) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 3) niniejszej decyzji, w wysokości 8.250 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa;
 - 4) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 5) niniejszej decyzji, w wysokości 8.250 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa.

V. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 106 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) **nakłada się** na ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, **karę pieniężną**:

- 1) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 1) niniejszej decyzji, w wysokości 3.000 zł (słownie: trzy tysiące złotych), płatną do budżetu państwa;
- 2) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 2) niniejszej decyzji, w wysokości 1.500 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych), płatną do budżetu państwa;
- 3) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 3) niniejszej decyzji, w wysokości 1.500 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych), płatną do budżetu państwa;
- 4) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 5) niniejszej decyzji, w wysokości 1.500 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych), płatną do budżetu państwa.

VI. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 106 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) **nakłada się** na ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, **karę pieniężną**:

- 1) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 1) niniejszej decyzji, w wysokości 5.400 zł (słownie: pięć tysięcy czterysta złotych), płatną do budżetu państwa;
- 2) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 2) niniejszej decyzji, w wysokości 2.700 zł (słownie: dwa tysiące siedemset złotych), płatną do budżetu państwa;
- 3) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 3) niniejszej decyzji, w wysokości 2.700 zł (słownie: dwa tysiące siedemset złotych), płatną do budżetu państwa;
- 4) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I. 5) niniejszej decyzji, w wysokości 2.700 zł (słownie: dwa tysiące siedemset złotych), płatną do budżetu państwa.

VII. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 106 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) **nakłada się** na ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, **karę pieniężną**:

- 1) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt II. 1) niniejszej decyzji, w wysokości 5.500 zł (słownie: pięć tysięcy pięćset złotych), płatną do budżetu państwa;
- 2) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt II. 2) niniejszej decyzji, w wysokości 5.500 zł (słownie: pięć tysięcy pięćset złotych), płatną do budżetu państwa;

VIII. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 106 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) **nakłada się** na ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, **karę pieniężną**:

- 1) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt II. 1) niniejszej decyzji, w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych), płatną do budżetu państwa;
- 2) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt II. 2) niniejszej decyzji, w wysokości 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych), płatną do budżetu państwa.

IX. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 106 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) **nakłada się** na ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, **karę pieniężną**:

- 1) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt II. 1) niniejszej decyzji, w wysokości 1.600 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset złotych), płatną do budżetu państwa;
- 2) w związku ze stosowaniem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt II. 2) niniejszej decyzji, w wysokości 1.600 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset złotych), płatną do budżetu państwa.

X. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zmianami) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się przedsiębiorców:

1. ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Bydgoszczy, kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 26,70 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 70/100),
2. ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 26,70 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 70/100),
3. ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy, kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 26,70 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 70/100),

i zobowiązuje do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ww. kosztów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

XI. Na podstawie art. 26 ust. 2 w związku z art. 26 ust. 1 oraz art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 369 ze zmianami) zobowiązuje się przedsiębiorców:

1. ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy,
2. ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy,
3. ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy,

- 1) do złożenia, na ich koszt oświadczenia, o treści:

Zarząd Spółki: ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; oświadcza, iż Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał w dniu 23 września 2019 r. decyzję Nr RGD-4/2019, w której uznał, za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów następujące działania Spółek: ZŁOTÓWKA BIS, ZŁOTÓWKA DUO i ZŁOTÓWKA THREE, polegające na:

- *udzielaniu, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych, z naruszeniem, obowiązujących w takim wypadku, zasad i warunków określonych w art. 36 a i c ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim;*
- *pobieraniu przez przedsiębiorców zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych, co jest sprzeczne z art. 359 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny;*
- *naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki informacji nt.:*
 - *całkowitej kwoty kredytu;*

- stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów, warunków i procedury zmiany stopy oprocentowania;
- informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki;
- rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany;
- terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym;
- informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi; co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, 10, 11, 15 i 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- nieobniżaniu, w przypadku spłaty przez konsumenta kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu, co narusza art. 49 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- wymaganiu od konsumentów, przy zawieraniu umowy pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

i nakazał zaniechania stosowania tych praktyk.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów następujące działania, polegające na:

- ustaleniu opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych, co naruszało przepis art. 33a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- wprowadzaniu konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w umowie pożyczki sformułowań, wyrażań i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, co stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

i stwierdził zaniechanie ich stosowania

Pełna treść decyzji Prezesa Urzędu dostępna jest na stronie internetowej www.uokik.gov.pl

Wskazane oświadczenie ma być złożone w ten sposób, że zostanie opublikowane:

- a) dwukrotnie: pierwszy raz w ciągu 30 (trzydzieści) dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, drugi raz w ciągu 30 dni (trzydzieści) do daty pierwszego,
 - b) w wydaniu gazety codziennej o zasięgu lokalnym, obejmującym obszar działalności przedsiębiorców i o nakładzie ponad 10.000 egzemplarzy,
 - c) na jednej z trzech pierwszych stron wydania w module poziomym,
 - d) czcionką Times New Roman lub podobną, nie mniejszą niż 15 (piętnaście) punktów.
- 2) do przekazania pisma za pośrednictwem przedstawicieli Przedsiębiorców albo listem poleconym w terminie miesiąca od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji - w

ramach przysporzenie konsumenckiego - każdemu konsumentowi, który w okresie od 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji spłacił pożyczkę przed terminem zakończenia zawartej umowy pożyczki, o treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 23 września 2019 r. nr RGD- 4/2019 [odpowiedni przedsiębiorca: ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy lub ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy] informuje, że stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kredytu, co jest niezgodne z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 993 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w związku z wcześniejszą spłatą przez Panią/Pana pożyczki w celu odzyskania nadpłaconej kwoty istnieje możliwość złożenia reklamacji wraz z podaniem numeru rachunku - w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji to jest do dnia [przedsiębiorca uzupełni datę dzienną]. Reklamację należy przesłać pocztą na adres:[przedsiębiorca uzupełni adres].

- 3) do dokonania zwrotu - w ramach przysporzenia konsumenckiego - części opłaty administracyjnej i przygotowawczej, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą, konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie i złożą reklamację, o której mowa w pkt XI 2) niniejszej decyzji. Zwrot środków zostanie dokonany w terminie 30 (trzydziestu) dni od złożenia reklamacji, na numer rachunku bankowego wskazany w reklamacji.

UZASADNIENIE

- [1] Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: Prezesem Urzędu lub Prezesem UOKiK), na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 369) (zwanej dalej także: uokik), po uzyskaniu zawiadomienia oraz skarg konsumenckich wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia, czy przy oferowaniu konsumentom pożyczek gotówkowych m.in. przez przedsiębiorców: Złotówka Duo Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, Złotówka Bis Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku oraz Złotówka Three Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku (zwane dalej także odpowiednio: DUO, BIS, THREE, bądź Spółka lub wspólnie: ZŁOTÓWKI bądź Spółki, pożyczkodawcy lub kredytodawcy) nie doszło do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów lub innych ustaw chroniących interesy konsumentów (sygn. RGD-405-18/17/MLM).
- [2] W trakcie podjętych działań Prezes Urzędu ustalił, iż ZŁOTÓWKI oferują konsumentom pożyczki gotówkowe wykorzystując ten sam wzorzec *UMOWA POŻYCZKI (KREDYTU KONSUMENCKIEGO)* i stosując te same zasady, tj.: pożyczki udzielane na okres 1 m-ca, a ich wysokość zawiera się w przedziale od 400 zł do 1.000 zł. Wszystkie umowy zawierane są poza lokalem przedsiębiorców. Pożyczki są wypłacane i spłacane w domu klienta, bezpośrednio do rąk pełnomocników kredytodawców. Nie istnieje możliwość wypłaty pożyczki, a także zwrotu środków na rachunek bankowy. W okresie od maja 2016 r. do końca września 2017 r. Spółki zawarły łącznie ok.umów.
Kosztami pożyczek są:

- opłata administracyjna - 25% kwoty pożyczki,

– opłata przygotowawcza - 20 zł

Opłaty te są pobierane wraz ze spłatą pożyczki. Przy podpisywaniu umowy, Spółka nie pobiera żadnych dodatkowych opłat, a konsument nie ponosi żadnych kosztów przed zawarciem umowy. Koszty kredytu nie są kredytowane.

- [3] Dodatkowo, w trakcie prowadzonego postępowania, Prezes Urzędu otrzymał pismo Prokuratury Okręgowej w Toruniu z dnia 28 lutego 2018 r. wraz z całością załączników, stanowiących kopie akt sprawy o sygn. oraz pismo Komendy Miejskiej Policji w Toruniu z dnia 20 marca 2018 r., wraz z załącznikami, stanowiącymi kopie akt sprawy o sygn. ..., dotyczących postępowania prowadzonego w przedmiocie doprowadzenia konsumentów do niekorzystnego rozporządzenia swoim mieniem. Oba postępowania dotyczyły działalności przedsiębiorców ZŁOTÓWKI.
- [4] Wyniki analizy materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego wykazały istnienie podstaw do postawienia przedsiębiorcom zarzutu naruszenia zakazu, o którym mowa w przepisie art. 24 ust. 1 uokik. W związku z tym, Prezes Urzędu, postanowieniem nr 22 z dnia 22 maja 2018 r. (zwanym dalej także: Postanowieniem), wszczął przeciwko Przedsiębiorcom postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych w sentencji niniejszej decyzji.
- [5] Jednocześnie w poczet dowodów niniejszego postępowania zaliczono część materiału dowodowego ww. postępowania wyjaśniającego tj.:
- pismo Spółki ... Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu z dnia 16 sierpnia 2017 r.,
 - pismo przedsiębiorców (ZŁOTÓWKI: DUO, BIS, THREE) z dnia 17 listopada 2017r., wraz z załącznikami,
 - skargę Konsumentką z dnia 20 grudnia 2017 r.,
 - pismo przedsiębiorców (ZŁOTÓWKI: DUO, BIS, THREE) z dnia 10 stycznia 2017 r.,
 - pismo przedsiębiorców (ZŁOTÓWKI: DUO, BIS, THREE) z dnia 23 stycznia 2018 r.,
 - zawiadomienie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów z dnia 22 stycznia 2018 r. wraz z załącznikami,
 - pismo Spółki Profinans Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu otrzymane w dniu 26 lutego 2018 r.,
 - pismo Prokuratury Okręgowej w Toruniu z dnia 28 lutego 2018 r. wraz z całością załączników stanowiących kopie akt sprawy o sygn.,
 - pismo Komendy Miejskiej Policji w Toruniu z dnia 20 marca 2018 r. wraz z załącznikami, stanowiącymi kopie akt sprawy o sygn. ...
- [6] Pismem z dnia 18 czerwca 2018 r. przedsiębiorcy wspólnie ustosunkowali się do postawionych zarzutów, podważając ich zasadność.
- [7] W zakresie **pierwszego zarzutu**, dotyczącego udzielania przez przedsiębiorców, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych z naruszeniem, obowiązujących w takim wypadku, zasad i warunków określonych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim Spółki stwierdziły, że z uwagi na fakt, iż są odrębnymi podmiotami, także i limity określone w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim powinny dotyczyć każdej z nich z osobna.
- Ponieważ klientami ZŁOTÓWEK są osoby - jak ujęły to Spółki - *wykluczone z rynku kredytów*, aby sprostać ich potrzebom trzy podmioty prawa (tj. BIS, DUO i THREE) rozpoczęły współpracę w zakresie udzielania pożyczek (...) *Równocześnie w ramach tej współpracy spółka Złotówka Bis Sp. z o.o. była dedykowana do przyjmowania wszystkich płatności, które ostatecznie były rozliczane na poczet zawartych umów.* Ponadto, jak oświadczyły Spółki, potwierdzeniem spłaty pożyczki poprzedniej były (...) *kolejne umowy pożyczki.*
- Spółki podniosły także, że udzielają pożyczek krótkoterminowych na okres jednego miesiąca a następnie: (...) *po każdym miesiącu, każdy z Klientów jest proszony o spłatę całej pożyczki, a dopiero w przypadku braku posiadania środków finansowych, proponowana jest na prośbę Klientów nowa umowa pożyczki.*

- [8] **W odniesieniu do drugiego zarzutu**, dotyczącego pobierania zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych, Spółki wskazały, że było to wynikiem błędu i deklarowali dokonanie stosowych zmian, tak aby umowy były zgodne z przepisami prawa.
- [9] **W zakresie zarzutu trzeciego**, związanego z naruszeniem, określonego w art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, obowiązku udzielania konsumentom w umowach pożyczki informacji nt.:
- całkowitej kwoty kredytu;
 - stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów, warunków i procedury zmiany stopy oprocentowania;
 - informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki;
 - rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany;
 - terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym;
 - informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi.

ZŁOTÓWKI wyjaśniły, co następuje:

- pomimo zapisu nt. kaucji windykacyjnej, nigdy ona nie była pobierana a całkowitą kwotą kredytu stanowiła kwota kredytu wypłaconego,
 - roczna kwota oprocentowania była stała natomiast roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego nie była wskazana bowiem przedsiębiorcy nie prowadzili windykacji,
 - przedsiębiorcy nie określali też w umowach wysokości odsetek dziennych, gdyż w razie skorzystania z prawa do odstąpienia od umowy klienci musieli zwracać jedynie kwotę wypłaconą,
 - w umowie brak było informacji nt. możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi. Informacje w tym przedmiocie zostaną zamieszczone w nowym wzorcu umowy.
- [10] **Ustosunkowując się do zarzutu czwartego**, dotyczącego nieobniżania, w przypadku spłaty przez konsumenta kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu - co może naruszać art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim, przedsiębiorcy potwierdzili, że stosowany zapis umowny został *przedstawiony niefortunnie*. Jednocześnie wyjaśnili, że z uwagi na krótki okres umowy najczęściej nie dochodziło do wcześniejszej spłaty kredytu, co najwyżej do odstąpienia od umowy, ale w takim wypadku pożyczkobiorca zwracał jedynie kwotę kredytu wypłaconego. ZŁOTÓWKI zadeklarowały przy tym, że przedmiotowy zapis zostanie zmieniony w nowym wzorcu umowy.
- [11] Zdaniem Spółek, w wypadku **zarzutów piątego i szóstego**, dotyczących ustalania opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych oraz wprowadzaniu konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w umowie pożyczki sformułowań, wyrażeń i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, postanowienia te - stosownie do wyjaśnień Spółek - zostały usunięte ze wzorca umowy w drugiej połowie 2017 r.

- [12] Odnosząc się do **ostatniego z zarzutów**, Spółki wyjaśniły, że ich zdaniem oświadczenie woli dotyczące wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy, nie może stanowić nieuczciwej praktyki rynkowej gdyż nie zniekształca zachowań rynkowych klientów/pożyczkobiorców. Tym niemniej ww. przedsiębiorcy zadeklarowali, że niniejszy zapis zostanie usunięty i nie będzie stanowił warunku umowy.
- [13] Pismem z dnia 7 grudnia 2018 r. Prezes Urzędu przedstawił Spółkom szczegółowe uzasadnienie zarzutów (dalej: „SUZ”), umożliwiając im przed wydaniem decyzji ustosunkowanie do ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma. W SUZ Prezes UOKiK wskazał, że zamierza na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wydać decyzję o uznaniu praktyk określonych w punktach 1) - 7) Postanowienia o wszczęciu postępowania za naruszające zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie ich stosowania. Prezes UOKiK poinformował również o planowanym nałożeniu kar pieniężnych za stosowanie ww. praktyk.
- [14] W związku z przedstawionym SUZ, ZŁOTÓWKI ponownie przedstawiły wspólne stanowisko co do postawionych zarzutów, zawarte w piśmie z dnia 11 marca 2019 r. Spółki wskazały, że są odrębnymi/niezależnymi podmiotami natomiast wspólnie działają jedynie w celu sprostania potrzebom swoich klientów. Potrzebą tych klientów jest natomiast uzyskanie szybko określonej pożyczki gotówkowej natomiast w wyznaczonym dniu spłaty pożyczki, z uwagi na sytuację życiową klientów, często miast spłaty dochodzi do zawarcia kolejnej umowy, co umożliwia wydłużenie okresu ostatecznego zwrotu należności kredytodawcy.
- [15] W odniesieniu do pozostałych zarzutów ZŁOTÓWKI wyjaśniły, że z początkiem 2019 r., wprowadzone zostały nowe wzorce umowne, które dostosowują działania przedsiębiorców do wymogów prawnych, na dowód czego - pismem z dnia 11 marca 2019 r. - przedstawiono 39 umów pożyczek, zawarty w dniach od 21 lutego do 1 kwietnia 2019 r. Wszystkie umowy zawarte są przez konsumentów ze Spółką ZŁOTÓWKA THREE.
- [16] Natomiast pismem z dnia 30 kwietnia 2019 r. przedsiębiorcy, w odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, przekazali kopię umowy pożyczki nr ..., zawartej z konsumentem w dniu 23 lutego 2019 r.
- [17] Prezes UOKiK zawiadomił strony postępowania o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz możliwości zapoznania się z aktami sprawy, pismem z dnia 29 lipca 2019 r. Spółki nie skorzystały z przysługującego uprawnienia.

MAJĄC NA UWADZE ZEBRANY MATERIAŁ DOWODOWY, PREZES URZĘDU USTALIŁ CO NASTĘPUJE:

- [18] ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, dawniej w Gdańsku, (zwana dalej również: BIS lub łącznie z pozostałymi jako ZŁOTÓWKI bądź Spółki, pożyczkodawcy lub kredytodawcy) jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS:0000611250. Spółka niniejsza jest również wpisana - pod nr RIP000154 - do rejestru instytucji pożyczkowych, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- [19] ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, dawniej w Gdańsku (zwana dalej również: DUO lub łącznie z pozostałymi jako ZŁOTÓWKI bądź Spółki, pożyczkodawcy lub kredytodawcy) jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS:0000632523 oraz została wpisana do rejestru instytucji pożyczkowych, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego, pod nr RIP000155.
- [20] ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, dawniej w Gdańsku, (zwana dalej również: THREE lub łącznie z pozostałymi jako ZŁOTÓWKI bądź Spółki, pożyczkodawcy lub kredytodawcy) jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego (nr KRS:0000649599), a także zarejestrowaną w

rejestrze instytucji pożyczkowych, prowadzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego, pod nr RIP000153.

- [21] Jak wynika z dokonanych ustaleń, DUO, BIS i THREE oferują konsumentom krótkoterminowe kredyty konsumenckie tzw. chwilówki, głównie na terenie województwa pomorskiego oraz kujawsko-pomorskiego. We wszystkich Spółkach większościowy pakiet udziałów posiada, a wszystkie podmioty mają ten sam adres siedziby. Przedsiębiorcy, jak przyznali, funkcjonują w ramach jednej grupy kapitałowej i z tego powodu treść stosowanych wzorców umownych jest identyczna, różni się jedynie oznaczeniem konkretnego, w danej sprawie, pożyczkodawcy. Ponadto, ZŁOTÓWKI mają tych samych pełnomocników, uprawnionych do zawierania w ich imieniu umów (obecnie współpracują zpełnomocnikami).
- [22] Prezes Urzędu uzyskał zarówno stosowane przez przedsiębiorców wzorce umowne, jak i wybrane, zanonimizowane umowy, zawarte z konsumentami w roku 2017 i 2019 r.

W OPARCIU O USTALONY STAN FAKTYCZNY PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Interes publiczny:

- [23] Podstawowym warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorcy - naruszające przepisy tej ustawy - stanowią potencjalne zagrożenie dla interesu publicznego. Stosownie bowiem do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zasadniczym jej celem jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Interpretacja pojęcia interesu publicznoprawnego, wymaga odniesienia do ukształtowanego w tym zakresie orzecznictwa, zgodnie z którym naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa dotknięty został „szerszy krąg uczestników rynku”, a także, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska (por. wyrok Sądu Najwyższego, III SK 40/07, z dnia 5 czerwca 2008 r.). W przedmiotowym aspekcie, warunkiem koniecznym do zastosowania ustawy jest, aby działanie przedsiębiorcy, któremu zarzucono naruszenie jej przepisów, stanowiło potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.
- [24] Przedmiotowe postępowanie dotyczy działań pożyczkodawców ZŁOTÓWKI, które dotyczyć mogą nieograniczonego kręgu adresatów, posiadających status konsumentów. W opinii Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy byli, są lub mogą być klientami Spółek. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Interes publicznoprawny zawiera się w związku z tym w ochronie praw konsumentów, do których Spółki kierują swoje oferty. Ochrona konsumentów podejmowana w trybie postępowania przed Prezesem Urzędu nie dotyczy więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale szerszego kręgu konsumentów, których dotyczą bezpośrednio działania Spółek, i których sytuacja jest w tym zakresie podobna. Zatem w rozpatrywanej sprawie uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy ww. ustawy, a dotyczące jej postępowanie jest prowadzone w interesie publicznym.

Status przedsiębiorcy:

[25] Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 o ochronie konkurencji i konsumentów, w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646 zm.) za przedsiębiorcę uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Zgodnie natomiast z art. 3 tej ustawy działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

W przedmiotowej sprawie strony postępowania są przedsiębiorcami prowadzącymi we własnym imieniu działalność gospodarczą w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, będące osobami prawnymi, wpisanymi do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Tym samym ZŁOTÓWKI przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlegają rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a ich działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Sprzeczność zachowania przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami:

[26] Na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów sankcjonowane jest zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. Sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego. Dobre obyczaje natomiast pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów.

[27] Ustawodawca w art. 24 ust. 2 uokik nie definiuje, ani też nie wskazuje konkretnie jakiego rodzaju zachowanie przedsiębiorcy stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Dla stwierdzenia zignorowania zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ust. 1 uokik wystarczy wykazanie sprzeczności zachowania przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami. W rozpatrywanej sprawie, przedmiotem rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu jest udowodnienie, że w ustalonym stanie faktycznym ZŁOTÓWKI dopuścili się działań bezprawnych, związanych z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim oraz Kodeksu cywilnego, co w konsekwencji wypełnia przesłanki art. 24 ust. 2 uokik, jak również, iż działania przedsiębiorców prowadzą do przekroczenia zakazu ustanowionego w art. 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (zwanej dalej także: ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym albo upnpr), co z kolei narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik.

Ad pkt I. 1) sentencji decyzji:

[28] W postępowaniu poprzedzającym wydanie przedmiotowej decyzji, Prezes Urzędu po pierwsze zakwestionował działania polegające na udzielaniu przez ZŁOTÓWKI, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych, z naruszeniem, obowiązujących w takim wypadku, zasad i warunków określonych w art. 36a i art. 36c ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 993 ze zmianami) (zwanej dalej także: ustawą o kredycie konsumenckim albo ukk).

Zgodnie z 36c ustawy o kredycie konsumenckim w przypadku udzielenia przez kredytodawcę konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów - całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów, a

pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie. Ponadto pozaodsetkowe koszty kredytu, w całym okresie kredytowania, nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu (art. 36a pkt 2 ukk). Przepis art. 36c ukk stanowi w sposób jednoznaczny, że w wypadku niespłacania kredytu i udzielania konsumentowi w okresie 120 dni, od dnia wypłaty pierwszego, następnych kredytów, całkowitą kwotę kredytu stanowi całkowita kwota pierwszego kredytu. Całkowity koszt kredytu, z wyłączeniem odsetek, stanowi suma całkowitych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie, a suma tych kosztów nie może być wyższa od całkowitej kwoty kredytu.

Ocena dokonanych w sprawie ustaleń może prowadzić do uzasadnionego wniosku, że ZŁOTÓWKI działają w sposób, który ma na celu doprowadzenie do omińnięcia obowiązujących, ww. przepisów prawnych. Schemat tego działania obrazują niżej opisane stany faktyczne dot. wybranych klientów pożyczkodawców [k. 746-749 oraz 785-804]:

Pani M., 75-letnia emerytka z Torunia, wzięła pierwszą pożyczkę w kwocie 400 zł, którą miała w całości wraz z kosztami (110 zł) spłacić w miesiącu następnym. Ponieważ w terminie spłaty Pani M. nie miała środków na spłatę całości zadłużenia opłaciła tylko koszty i zaciągnęła kolejną pożyczkę. Konsumentka do tej pory nie spłaciła kwoty pożyczki, ale co miesiąc wpłacała kwotę tytułem spłaty kosztów. Mimo zawarcia kilkunastu pożyczek klientka nie otrzymuje potwierdzenia rozliczenia spłaty pożyczki poprzedniej. Nigdy też nie otrzymała „do ręki” następnych pożyczek. Pani M. ma świadomość, że wpłacane kwoty już dawno przekroczyły wartość pierwszej, udzielonej pożyczki. Klientka posiada wybrane kopie zawartych umów oraz otrzymanych od przedstawicieli ZŁOTÓWEK potwierdzeń wpłaty środków tytułem spłaty kosztów. Zestawienie tych danych przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Tabela 1

l.p.	Data umowy pożyczki	Data spłaty pożyczki określona w umowie	Pożyczkodawca ZŁOTÓWKA	Kwota pożyczki do spłaty [zł]	Data potwierdzenia rozliczenia pożyczki/spłaty kosztów	Kwota wpłaty [zł]	Tytuł spłat	Nazwa podmiotu przyjmującego spłatę
1	03.12.16*	03.01.17	DUO	510,00	03.01.17	520,00	Kapitał - 400 zł Koszty - 110 zł Kara -10 zł	BIS
2	03.01.17	03.02.17	THREE	510,00	02.02.17	510,00	Kapitał 400 zł Koszty 110 zł	BIS
3	03.02.17	03.03.17	THREE	380,00	01.03.17	80,00	koszty	BIS
4	03.03.17	03.04.17	THREE	380,00	07.04.17	80,00	koszty	BIS
5	03.04.17	03.05.17	THREE	380,00	05.05.17	80,00	koszty	BIS
6	03.05.17	03.06.17	BIS	380,00	06.06.17	80,00	koszty	BIS
7	03.06.17	03.07.17	BIS	380,00	06.07.17	80,00	koszty	BIS
8	03.07.17	03.08.17	BIS	380,00	04.08.17	80,00	koszty	BIS
9	03.08.17	03.09.17	BIS	380,00	04.09.17	80,00	koszty	BIS
10	brak danych za wrzesień 2017 r.							
11	03.10.17	03.11.17	DUO	380,00	-	-	-	-
12	03.11.17	03.12.17	DUO	380,00	-	-	-	-
13	03.12.17	03.01.18	DUO	380,00	-	-	-	-
14	03.01.18	03.02.18	THREE	380,00	-	-	-	-
15	03.02.18	03.03.18	THREE	380,00	-	-	-	-

Z danych w tabeli 1 wynika, że klientka zawierała umowy pożyczki, w okresie od 3 grudnia 2016 r. do 3 lutego 2018 r., niemal co miesiąc, przy czym co najwyżej cztery kolejne umowy zawierała dana ZŁOTÓWKA (np. DUO, THREE, czy BIS); kolejne umowy zawierał już inny podmiot z grupy ZŁOTÓWKA. Takie działanie - w ocenie Prezesa UOKiK - miało na celu uniknięcie ograniczeń ustawowych, wynikających z art. 36c ukk, określających maksymalny pułap zadłużenia oraz miało umożliwić naliczanie i pobierania kolejnych kosztów pożyczek.

Nadto, pomimo zmiany pożyczkodawcy, druki rozliczenia pożyczki zawsze były oznaczone ZŁOTÓWKA BIS, a więc środki wpłacane tytułem rzekomej spłaty pożyczki lub kosztów, formalnie były przyjmowane przez przedsiębiorcę ZŁOTÓWKA BIS, niezależnie od tego który podmiot był faktycznie kredytodawcą. Co więcej, oprócz dwóch pierwszych, w wypadku pozostałych umów, Klientka nie otrzymała żadnego potwierdzenia spłaty pożyczki poprzedniej nową/kolejną pożyczką. Brak potwierdzenia spłaty może mieć konsekwencje w postaci braku możliwości wykazania, że środki z tytułu nowej pożyczki zostały przeznaczone na spłatę zobowiązania poprzedniego, a tym samym pożyczkobiorca nie jest już zobowiązany do spłaty tej należności kredytodawcy.

W okresie kolejnych 12 miesięcy, tj. od 03 lutego 2017 r. do 03 lutego 2018 r. Pani M. tytułem pożyczki otrzymała kapitał w kwocie 300 zł, jednak spłacając w tym okresie co miesiąc koszty i zawierając kolejne umowy dokonała na rzecz ZŁOTÓWEK wpłat w łącznej wysokości 960 zł (12 x 80 zł) i nadal, mimo tych wpłat, posiadała zadłużenie w kwocie 300 zł. Wynika stąd jednoznacznie, że suma pobranych, pozaodsetkowych kosztów kredytu dawno przekroczyła już całkowitą kwotę kredytu. Opracowany i stosowany przez przedsiębiorców sposób skutkował bowiem tym, że z tytułu zawarcia umów, klientka poniosła bardzo wysokie koszty pożyczki i dokonała wpłat środków w wysokości znacznie wyższej niż kwota pożyczki. Przyjmując w uproszczeniu, że pożyczkodawca odstępkuje od udzielania pożyczek kolejnych i obciąża kredytobiorcę kwotą odsetek za zwłokę, w ustawowej wysokości 14% rocznie, zadłużenie Pani M wyniosłoby ok. 342 zł, natomiast klientka wpłaciła ZŁOTÓWKOM kwotę niemal trzy razy większą.

Zestawienie danych dot. pożyczek udzielonych Pani G. z Torunia, lat 63. [k.209-227]

Tabela 2

l.p.	Data umowy pożyczki	Data spłaty pożyczki, określona w umowie	Pożyczkodawca ZŁOTÓWKA	Kwota pożyczki do spłaty [zł]	Data potwierdzenia rozliczenia pożyczki/ spłaty kosztów	Kwota wpłaty [zł]	Tytuł spłat	Nazwa podmiotu przyjmującego spłatę
1	12.01.17	12.02.17	THREE	630,00	13.02.17	130,00	koszty	BIS
2	12.02.17	12.03.17	THREE	630,00	10.03.17	130,00	koszty	BIS
3	12.03.17	12.04.17	THREE	630,00	11.04.17	70,00	Koszty (część)	BIS
4	12.04.17	12.05.17	BIS	630,00	18.05.17	60,00	Koszty (część)	BIS
5	12.06.17	12.07.17	BIS	630,00	12.06.17	100,00	Koszty	BIS
6	12.08.17	12.09.17	DUO	630,00	21.08.17	130,00	koszty	BIS

Także w wypadku tej klientki ZŁOTÓWKI zawierały rotacyjnie kolejne umowy pożyczek, a pobrane środki tytułem opłacenia kosztów przekroczyły całkowitą kwotę kredytu, wynoszącą 500 zł.

W toku postępowania Prezes UOKiK zgromadził informację od innych konsumentów ZŁOTÓWEK, którzy oświadczyli m.in., co następuje:

- *zgodnie z okazaną mi umową pożyczki zobowiązana byłam do dokonania jej spłaty w terminie do dnia 21 stycznia 2017 r. kwoty 760 zł (tj. 600 zł kapitału pożyczki i 160 zł kosztów). Chce nadmienić, że umowa ta została zawarta z nowym podmiotem tj. firma Złotówka Three, podczas gdy poprzednio zawarta z firmą Złotówka Duo. Ja podpisując tę umowę nie zwróciłam uwagi na to, że zmienił się pożyczkodawca, sądziłam, że to ten sam pożyczkodawca.*
- *po zawarciu umowy ja z firmą Złotówka Three zawarłam kolejne umowy pożyczki [...].*
- *[...] każdorazowa wizyta p. R... w moim miejscu zamieszkania w sprawach związanych z tymi w/w umowami wyglądała tak samo. Za każdym razem wpłacałam jej pieniądze w kwocie 160 zł, stanowiące jakąś opłatę z tytułu*

pożyczki (czasami płaciłam ją w ratach w sytuacji, kiedy nie miałam pieniędzy na zapłatę jej w całości) oraz dodatkowo za każdym razem podpisywałam jej kolejną umowę pożyczki na kwotę 600 zł (są to okazane mi umowy). Ja zawierając kolejne umowy pożyczki nie otrzymywałam do ręki kwoty pożyczki z nich wynikających. Jedyne przypuszczamy, że mogły zostać te pieniądze przeznaczone na spłatę poprzednio posiadanej przez mnie umowy pożyczki, nie mam jednak pewności czy tak faktycznie się stało. [k. 231-232]

- Faktem jest, że nie otrzymywałam pokwitowań dot. wcześniejszego zadłużenia, tylko kopię kolejnej umowy. [673-674]
- Niestety z miesiąca na miesiąc zawierałam nowe umowy, bo nie miałam pieniędzy na spłatę całkowitej wysokości pożyczki. [k. 676-677]
- Jak całkowicie spłaciłam pożyczkę to otrzymałam potwierdzenie wpłaty kwoty 510 zł. W poprzednich miesiącach otrzymywałam jedynie dowód wpłaty kwoty tytułem kosztów pożyczki w wysokości 110 zł. Całkowitych rozliczeń wcześniejszych pożyczek nie otrzymałam. [k.700-701]
- Ostatnio dopiero po paru miesiącach zwróciłem uwagę, że na dokumentach przedłużających umowę kredytową widniały różne nazwy firm, tj. Złotówka Three, Złotówka Bis, Złotówka Duo. [705-706]
- Nie przypominam sobie, czy ktoś z firmy Złotówka przed podpisaniem umowy pożyczki pytał mnie o sytuację rodzinną lub majątkową. [705-706]
- wiedziałam jakie są koszty przedłużenia okresu spłaty chwilówki tzw. koszty płacę regularnie każdego miesiąca w kwocie 110 zł, otrzymując stosownej pokwitowanie. [k. 723]
- Co miesiąc regularnie wpłacam do przedstawiciela ZŁOTÓWKA koszty i podpisuję umowę na kolejny miesiąc. [742-743]
- Na pewno nigdy do ręki nie otrzymuję pieniędzy z nowych pożyczek. Obrót w tym przypadku jest bezgotówkowy. [k.746-747]
- Prawdę mówiąc pożyczkę, którą zaciągnęłam w ZŁOTÓWCE około rok temu spłacam do dnia dzisiejszego tzn. wpłacam co miesiąc koszty w wysokości 130 zł....Tylko za pierwszym razem otrzymałam pieniądze z tytułu zawarcia umowy pożyczki. [k.758-759]
- [...] faktycznie jak przyjrzałam się umowom, których kopie posiadam to firmowane są one przez podmioty ZŁOTÓWKA THREE, DUO i ZŁOTÓWKA BIS. Nie wiem dlaczego. [k. 763-764]
- Na tych umowach zmieniały się nazwy pożyczkodawców Złotówka, Złotówka Bis i Złotówka Three. Nie miałem wiedzy nt. kosztów nowej umowy. [k. 644]
- Co miesiąc p. T... przyjeżdża po odbiór pieniędzy ja podpisuję zawsze nową umowę, ponieważ widoczne jest pismo, że w danym dniu zawarto daną umowę. Ja myślałam, że spłacam same koszty pożyczki ale okazuje się, że co miesiąc podpisuję nową umowę, która nie jest przedłużeniem opłaty starej umowy. Ja nie posiadałam i nie posiadam wiedzy na temat kosztów zaciągnięcia nowej umowy. Cały czas widać, że pożyczka nic nie schodzi, jakby stała w miejscu, a jednak co miesiąc płacę ratę w wysokości 130 PLN[...] Ja czuję się pokrzywdzona w tej sprawie, ponieważ zostałam wprowadzona w błąd, gdzie miałam tylko spłacać koszty pożyczki a okazuje się, że podpisuję co miesiąc nową umowę. [k.653]

Oświadczenia konsumentów - klientów ZŁOTÓWEK potwierdzają, że Przedsiębiorcy ci celowo i wspólnie działali w sposób mający doprowadzić do stałego i nieograniczonego pobierania środków tytułem opłaty rzekomych kosztów z tytułu „fikcyjnie” udzielanych, kolejnych pożyczek. W rzeczywistości model działania przyjęty przez Spółki przewiduje bowiem przede wszystkim dokonywanie stałych, co miesięcznych wpłat. Klienci ZŁOTÓWEK nie otrzymywali przy tym ani środków z nowych pożyczek, ani też rozliczeń wskazujących na przeznaczenie nowych pożyczek na spłatę kredytów

poprzednich. Nawet gdyby przy tym uznać, że pobrane opłaty stanowią formę opłaty za zwłokę spłaty pierwszej pożyczki, to obciążanie klientów kwotami w wysokości stanowiącej ok. 25% wartości pożyczki przekracza wysokość maksymalnych, dozwolonych prawnie odsetek za opóźnienia w regulowaniu zobowiązania.

Zdaniem Spółek, z uwagi na fakt, iż są one odrębnymi podmiotami, także i limity określone w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim powinny dotyczyć, każdej z nich osobno. Współpraca pomiędzy DUO, BIS i THREE była odpowiedzią na potrzeby klientów, którymi zazwyczaj są osoby nie posiadające zdolności kredytowej i które nie otrzymują pożyczki z innego źródła, są to osoby - jak ujęli to ww. przedsiębiorcy - *wykluczone z rynku kredytów*, potrzebujące środków na zaspokojenie swoich potrzeb życiowych/niezbędnych do egzystencji. Jak wskazały Spółki udzielane przez nie pożyczki są (...) *niejednokrotnie jedynym ratunkiem dla tych ludzi*.

Dodatkowo, jak wyjaśniły Spółki, w ramach współpracy, ZŁOTÓWKA BIS była dedykowana do przyjmowania wszystkich płatności, które ostatecznie były rozliczane na poczet zawartych umów, dlatego potwierdzeniem spłaty pożyczki poprzedniej były kolejne umowy pożyczki.

W ocenie Prezesa Urzędu Spółki, w zależności od tego co jest dla nich bardziej korzystne: raz chcą być traktowani jako jeden organizm a raz nie. Pierwsze z twierdzeń argumentują tym, że nie jest istotne, z jakim podmiotem jest zawierana umowa i - zdaniem Spółek - nie ma potrzeby dokumentowania spłaty pożyczki, nawet jeśli dochodzi do zmiany kredytodawcy. W innej natomiast sytuacji chcą być traktowane jako niezależne podmioty, działające na własny rachunek i posiadający odrębne prawa i obowiązki. Tymczasem, prowadząc działalność gospodarczą oraz oferując swoje produkty konsumentom powinni przede wszystkim działać zgodnie z przepisami prawa i z poszanowaniem praw swoich klientów.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Prezes Urzędu nie ma żadnych wątpliwości, iż mechanizm działania ZŁOTÓWEK, oparty na udzielaniu pożyczek rotacyjnie, pozwala pożyczkodawcom na ustalaniu pozaodsetkowych kosztów kredytu na poziomie dużo wyższym, niż w sytuacji gdyby kolejne umowy zawierali osobno, z koniecznością uwzględnienia limitów określonych w art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim lub naliczali odsetki za opóźnienie spłaty.

Sposób działania przedsiębiorców zapewniał także pożyczkodawcom stały wpływ gotówki poprzez pobranie kolejnych opłat, bez konieczności dokonania faktycznego wydatku w postaci wypłaty pożyczki.

Paradoksalnie będąc - w swoim mniemaniu - *jedynym ratunkiem dla tych ludzi w rzeczywistości* wykorzystywali sytuację życiową swoich klientów i przyczyniali się do utrzymywania zadłużenia mimo regularnych wpłat. W ocenie Prezesa Urzędu jest to szczególnie naganne, bowiem przedsiębiorcy mieli pełną świadomość jakiego rodzaju klienci i w jakiej sytuacji życiowej się znajdują, są główną grupą docelową ich działalności.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2004 r. sygn. I PK 42/04 wskazał, że: *Przyjmuje się, że czynności mające na celu obejście ustawy (in fraudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z ustawą. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane.*

Tak też jest w rozpatrywanej sprawie, wprawdzie współdziałanie przedsiębiorców nie jest zakazane *per se*, jednak takie działanie, które zmierza do omijania przepisów prawnych, w szczególności ze szkodą dla tych, których interesy przepisy prawa mają zabezpieczać, nie podlega akceptacji, w żadnych okolicznościach.

Zdaniem Prezesa Urzędu, okoliczności faktyczne sprawy wskazują na zasadność postawionego zarzutu.

ZŁOTÓWKI działały wspólnie, używając tych samych wzorców umownych, korzystając z usług tych samych osób pośredniczących w zawieraniu umów, przedstawiając swoją

ofertę na tym samym obszarze, jak i kierując ją do tych samych odbiorców/klientów. Wszystkie te okoliczności wskazują jednoznacznie, że działania przedsiębiorców miały na celu przede wszystkim umożliwienie wielokrotnego, rotacyjnego udzielania pożyczek. Opracowany system zmierzał nie tylko do „związania” klienta z kredytodawcą/grupą podmiotów na długi czas, ale - co najważniejsze - umożliwił obejście przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Działanie to było wykonywane ze szkodą dla konsumentów/pożyczkobiorców, którzy mimo regularnych, comiesięcznych, wpłat nie mogli faktycznie spłacić zadłużenia.

Zdaniem Prezesa Urzędu postawiony Spółkom zarzut dotyczący udzielania, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych, z naruszeniem obowiązujących w takim wypadku zasad i warunków określonych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim i w ten sposób naruszenie interesów konsumentów, klientów Spółek jest w pełni uzasadniony.

Ad pkt I. 2) sentencji decyzji:

[29] W zakresie punktu 2) Postanowienia, Spółkom postawiono zarzut stosowania praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na pobieraniu przez przedsiębiorców zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych, co może być sprzeczne z art. 359 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz.U z 2018 r. poz. 1025 ze zmianami).

Zgodnie z treścią art. 359 Kodeksu cywilnego, odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych. Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (są to tzw. odsetki maksymalne). Obecnie, od dnia 1 stycznia 2016 r. - stosownie do obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości odsetek ustawowych z dnia 7 stycznia 2016 r. (M.P. z 2016 r. poz. 46) oraz art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego - maksymalna wysokość odsetek umownych wynosi 10% w skali roku.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego przedsiębiorcy z grupy ZŁOTÓWKA (DUO, BIS i THREE) przekazali Prezesowi Urzędu kopie wybranych umów zawartych z klientami w roku 2017 r. Analiza treści i warunków umownych wskazuje, że przedsiębiorcy, dla udzielanych pożyczek określali roczną stopę oprocentowania w wysokości 12 %, czyli powyżej obowiązującej wysokości, dozwolonych ustawowo, odsetek maksymalnych. Co więcej, przedsiębiorcy nie tylko stosowali zawyżoną stopę oprocentowania, ale również (w niektórych przypadkach) stosowali odsetki wyższe, niż te wynikające z umowy. Ilustrują to następujące stany faktyczne, dot. warunków umów zawartych przez ZŁOTÓWKI z klientami/konsumentami:

1) Umowa zawarta w dniu 18 kwietnia 2017 r. z konsumentką z Bydgoszczy przez ZŁOTÓWKĘ BIS:

Tabela 3

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty [zł]	890,00	-
Kwota pożyczki do wypłaty [zł]	700,00	-
Całkowity koszt pożyczki [zł]	190,00	-
Oplata administracyjna [zł]	175,00	W tym 20 zł opłata przygotowawcza
Odsetki [zł]	Brak danych	Z obliczenia wynika, że za miesiąc kwota odsetek wynosi 25 zł (różnica pomiędzy Całkowitzą Kwotą Kosztów a opłatą administracyjną)

Oprocentowanie określone w umowie	12%	$700 \text{ zł} \times 12\% = 84 \text{ zł} / 12 \text{ m-cy} = 7 \text{ zł/m-c}$
Inne koszty/ubezpieczenie [zł]	brak	-
RRSO %	312	-
Ilość rat (m-cy)	1	Pożyczka spłacana jedną kwotą w dniu spłaty

2) Umowa zawarta w dniu 21 września 2017 r. z konsumentem z Torunia przez ZŁOTÓWKĘ DUO

Tabela 4

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty [zł]	760,00	-
Kwota pożyczki do wypłaty [zł]	600,00	-
Całkowity koszt pożyczki [zł]	160,00	-
Opłata administracyjna [zł]	150,00	W tym 20 zł opłata przygotowawcza
Odsetki [zł]	Brak danych	Z różnicy między Całkowitym kosztem kredytu a opłatą administracyjną wynika, że kwota odsetek za miesiąc wynosi 10 zł
Oprocentowanie określone w umowie	12%	$600 \text{ zł} \times 12\% = 72 \text{ zł} / 12 \text{ m-cy} = 6 \text{ zł/m-c}$
Inne koszty/ubezpieczenie [zł]	brak	-
RRSO %	312	-
Ilość rat (m-cy)	1	Pożyczka spłacana jedną kwotą w dniu spłaty

Zgodnie z warunkami umowy kwota odsetek za miesiąc powinna wynosić 6 zł, tymczasem, konsument został obciążony kwotą 10 zł.

3) Umowa zawarta w dniu 20 lutego 2017 r. z konsumentką z Torunia przez ZŁOTÓWKĘ THREE,

Tabela 5

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty [zł]	760,00	-
Kwota pożyczki do wypłaty [zł]	600,00	-
Całkowity koszt pożyczki [zł]	160,00	-
Opłata administracyjna [zł]	150,00	W tym 20 zł opłata przygotowawcza
Odsetki [zł]	Brak danych	Z różnicy między całkowitą kwotą kredytu a opłatą administracyjną wynika, że odsetki za miesiąc wynoszą 10 zł
Oprocentowanie wynikające z umowy	12%	$600 \text{ zł} \times 12\% = 72 \text{ zł} / 12 \text{ m-cy} = 6 \text{ zł/m-c}$
Inne koszty/ubezpieczenie [zł]	brak	-
RRSO %	312	-
Ilość rat (m-cy)	1	Pożyczka spłacana jedną kwotą w dniu spłaty

Warunki analizowanych ww. umów wskazują, że Pożyczkodawcy ustalają w umowach wysokość stopy oprocentowania kredytu na 12 %, natomiast kwota ustalonych odsetek za okres obowiązywania umowy znacznie przewyższała nie tylko odsetki maksymalne, ale także i odsetki wynikające z umowy.

Spółki nie kwestionowały zasadności zarzutu. Przyznały, że stosowane oprocentowanie przewyższało wartości maksymalne, określone w przepisach prawa tłumacząc się błędem i deklarując chęć zmiany praktyki.

W tym miejscu wskazać należy, że niniejsze postępowanie zostało wszczęte w dniu 22 maja 2018 r. Przedsiębiorcy przedstawili swoje stanowisko w sprawie postawionych zarzutów i zadeklarowali zmianę praktyki pismem z dnia 18 czerwca 2018. Tymczasem przekazana na wezwanie Prezesa Urzędu umowa, zawarta z jedną z klientek w dniu 28 czerwca 2018 r., czyli już po rozważeniu zarzutów przez Spółki wskazała, że przedsiębiorcy nie zmienili swojej praktyki i nadal określone w treści umowy oprocentowanie pożyczki przewyższa próg maksymalny, mimo, iż do zaniechania praktyki w tym zakresie nie było koniecznym podejmowanie innych działań np. wprowadzenia nowego wzorca umowy.

Co więcej, również umowa przekazana przez przedsiębiorców pismem z dnia 30 kwietnia 2019 r. nie potwierdza, iż ostatecznie do zaniechania stosowania przedmiotowej praktyki doszło z początkiem 2019 r.

Dane dotyczące tej umowy przedstawiono w tabeli poniżej.

- 4) Umowa zawarta w dniu 23 lutego 2019 r. z konsumentką z Torunia przez ZŁOTÓWKĘ THREE,

Tabela 6

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty [zł]	760,00	-
Kwota pożyczki do wypłaty [zł]	600,00	-
Całkowity koszt pożyczki [zł]	160,00	-
Oплата administracyjna [zł]	150,00	
Odsetki [zł]	Brak danych	Z różnicy między całkowitą kwotą kredytu a opłatą administracyjną wynika, że odsetki za miesiąc wynoszą 10 zł
Oprocentowanie wynikające z umowy	10%	600 zł x 10% = 60 zł/12 m-cy = 5 zł/m-c 750 zł x 10% = 75 zł/12 m-cy = 6,25 zł/m-c
Inne koszty/ubezpieczenie [zł]	brak	-
Czas obowiązywania umowy	1 miesiąc	-
RRSO %	312	-
Ilość rat (m-cy)	1	Pożyczka spłacana jedną kwotą w dniu spłaty

Dane zawarte w tabeli 6 wskazują, że koszt z tytułu oprocentowania wynosi 10 zł. Jest to różnica pomiędzy określonym w umowie Całkowitym Kosztem Pożyczki (160 zł) a jedyną, wymienioną w umowie, kategorią kosztów tj. opłatą administracyjną w wysokości 150 zł.

Bez różnicy jednak czy maksymalne oprocentowanie w wysokości 10% rocznie zostanie ustalone dla kwoty pożyczki, czy dla kwoty pożyczki uwzględniającej skredytowane koszty kredytu i tak wartość oprocentowania należna za czas obowiązywania umowy jest niższa, niż rzeczywista wysokość, wynikająca z umowy (10 zł), co bez żadnych wątpliwości wskazuje, że wysokość umowna kosztu z tytułu oprocentowania przewyższa jego wysokość maksymalną.

Zdaniem Prezesa Urzędu, okoliczności faktyczne sprawy wskazują w sposób jednoznaczny, że działania Spółek nie były, i nadal nie są, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, stąd postawiony im zarzut pobierania zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych został udowodniony i jest zasadny.

Ad pkt I. 3) sentencji decyzji:

- [30] W punkcie 3) Postanowienia Przedsiębiorcom postawiono zarzut stosowania praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki informacji nt.:

- całkowitej kwoty kredytu;

- stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów, warunków i procedury zmiany stopy oprocentowania;
 - informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki;
 - rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany;
 - terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym;
 - informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi,
- co może być sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, 10, 11, 15 i 20 ustawy o kredycie konsumenckim,

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 ukk, umowa o kredyt powinna określać m.in.:

- całkowitą kwotę kredytu (pkt 4);
- stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania (pkt 6);
- informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki (pkt 10);
- roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany (pkt 11);
- termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym (pkt 15);
- informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi (pkt 20).

Wyniki przeprowadzonej analizy treści umów pożyczek, uzyskanych przez Prezesa Urzędu w ramach prowadzonego postępowania, wskazują, że Spółki - działając w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa - nie udzielają tych informacji.

Odnosnie całkowitej kwoty kredytu - wprawdzie została ona zdefiniowana w § 2 umowy, jednak w umowie brak jest informacji nt. jej wysokości. Co więcej, chociaż kwota pożyczki do wypłaty jest wskazywana w treści umowy, to zgodnie z umową stanowi ona tylko tę część udzielonej pożyczki, która pozostała po uiszczeniu kaucji windykacyjnej. W umowie brak jest ponadto jakichkolwiek informacji nt. charakteru tej kaucji/tego kosztu oraz jego wysokości. Tymczasem, kredytodawca winien rzetelnie określać w umowie nie tylko podstawowe parametry kredytu, ale także i wszelkie inne koszty, które pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść.

W zakresie stopy oprocentowania kredytu - to w umowie podana została roczna stopa oprocentowania, jednak - wbrew obowiązującym przepisom - nie wskazano, czy jest to stopa stała, brak również informacji o ewentualnych warunkach i procedurach zmiany stopy oprocentowania. Kredytobiorcy nie są także informowani o rocznej stopie zadłużenia przeterminowanego.

Odnosnie prawa odstąpienia - chociaż w umowach przewidziano takie prawo w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, to jednak - sprzecznie z obowiązującym prawem - nie ustalono kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym.

W przypadku pozasądowego rozpatrywania ewentualnych sporów - analiza wzorców oraz posiadanych dokumentów, przekazanych przez przedsiębiorcę nie wskazują, aby przedłożone umowy zawierały stosowne uregulowania w tym zakresie. Nieudzielenie takich informacji konsumentom nie tylko świadczy o ignorowaniu przez przedsiębiorcę obowiązujących przepisów prawa, ale - nie tylko potencjalnie - pozbawia konsumentów możliwości skorzystania z uproszczonej procedury rozpatrywania zaistniałych sporów, co niewątpliwie może także prowadzić do naruszenia interesów

konsumentów, korzystających z oferty przedsiębiorcy. W obecnym stanie prawnym każdy konsument/pożyczkobiorca, w wypadku sporu powstałego w związku z zawartą umową kredytu może skorzystać z polubownego rozstrzygnięcia sporu np. w drodze postępowania koncyliacyjnego Rzecznika Finansowego, w szczególności, że jeśli klient złoży wniosek o przeprowadzenie takiego postępowania, podmiot finansowy jest zobowiązany do tego postępowania przystąpić.

Jak zaznaczono powyżej, w toku postępowania przed Prezesem Urzędu, ZŁOTÓWKI informowały przy tym, że:

- kaucja windykacyjna, nigdy nie była pobierana, a całkowitą kwotę kredytu stanowiła kwota kredytu wypłaconego,
- roczna kwota oprocentowania była stała, natomiast roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego nie była wskazana, bowiem przedsiębiorcy nie prowadzili windykacji,
- nie określały w umowach wysokości odsetek dziennych, gdyż w razie skorzystania z prawa do odstąpienia od umowy, klienci musieli zwracać jedynie kwotę wypłaconą,
- informacje dotyczące możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury zostaną zamieszczone w nowych wzorcach umowy.

Wprowadzie ZŁOTÓWKI przedstawiły projekt nowego wzorca umowy, który po wprowadzeniu w życie wyeliminuje część nieprawidłowości, jednak Prezes Urzędu nie może dokonywać rozstrzygnięcia przedstawionego zarzutu w oparciu o projekt dokumentu. Podkreślić należy, że w ramach niniejszego postępowania zostały zakwestionowane określone działania przedsiębiorców, a fakt zaniechania ich stosowania musi wynikać z okoliczności, których ciężar udowodnienia, zgodnie z brzmieniem art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, spoczywa na przedsiębiorcach, a nie na Prezesie Urzędu.

W toku postępowania Spółki, co prawda, przedstawiły także kopie wybranych przez siebie umów, zawartych w okresie od 21 lutego 2019 r. do 1 kwietnia 2019 r. na okoliczność wykazania zaniechania stosowania przedmiotowej praktyki, jednak faktu tego nie potwierdza dostarczona, na wezwanie Prezesa Urzędu, umowa nr, zawarta w dniu 23 lutego 2019 r.

Zdaniem Prezesa Urzędu, stan faktyczny sprawy potwierdza słuszność postawionego zarzutu związanego z działaniem na szkodę konsumentów poprzez niewypełnianie przez Spółki obowiązków pożyczkodawcy, określonych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim i w ten sposób naruszenia przepisu art. 24 ust. 2 pkt 2 uokik

Ad pkt I.4) sentencji decyzji:

- [31] Przedmiotem zarzutu z punktu 4) Postanowienia nr 22 z dnia 22 maja 2018 r. jest stosowanie praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nieobniżaniu, w przypadku spłaty przez konsumenta kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu, co może naruszać art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim .

Stosownie do § 10 umowy pożyczki zawieranej przez ZŁOTÓWKI z pożyczkobiorcami/konsumentami, *W razie spłaty pożyczki przed terminem spłaty określonym w umowie, całkowity koszt pożyczki ulega pomniejszeniu o kwotę oprocentowania liczonego za okres przypadający po dokonaniu spłaty.*

Treść zacytowanego wyżej postanowienia umownego wskazuje jednoznacznie, że w razie wcześniejszej spłaty kredytu, pożyczkodawca nie zwraca części środków pobranych z tytułu opłaty administracyjnej i przygotowawczej. Tymczasem, łączna kwota tych opłaty jest bardzo wysoka i stanowi ok. 25% kwoty pożyczki (opłata przygotowawcza jest stała i wynosi 20 zł, niezależnie od wartości pożyczki).

Zgodnie z art. 49 ukk, w przypadku spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Oznacza to, że w przypadku spłaty przez konsumenta całości kredytu przed terminem określonym w umowie, pożyczkodawca powinien obniżyć całkowity koszt kredytu o koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, a w przypadku gdyby konsument poniósł te koszty przed wcześniejszą spłatą, należy je zwrócić.

W ocenie Prezesa Urzędu przywołany przepis ustawy o kredycie konsumenckim należy interpretować w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu następuje obniżenie wszystkich kosztów kredytu, niezależnie od ich charakteru, z tym tylko warunkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Niewątpliwie zarówno opłata administracyjna, jak i opłata przygotowawcza stanowią, zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim, element całkowitego kosztu kredytu, jednak Spółki, wbrew obowiązującym przepisom, w razie wcześniejszej spłaty nie dokonywały proporcjonalnego obniżenia tych kosztów.

Odnosząc się tego zarzutu przedsiębiorcy uznali, że stosowany zapis umowny został przedstawiony *niefortunnie*. Jednocześnie wyjaśnili, że z uwagi na krótki okres umowy najczęściej nie dochodziło do wcześniejszej spłaty kredytu, co najwyżej do odstąpienia od umowy, ale w takim wypadku pożyczkobiorca zwracał jedynie kwotę kredytu wypłaconego. Zadeklarowali przy tym, że przedmiotowy zapis zostanie jednak zmieniony po opracowaniu i wprowadzeniu w życie nowego wzorca umowy.

Zdaniem Prezesa Urzędu ustalone i pobierane przez przedsiębiorców opłaty stanowią element całkowitego kosztu kredytu i podlegają proporcjonalnemu obniżeniu w wypadku wcześniejszej spłaty pożyczki. Także okoliczność, że zazwyczaj nie dochodzi do wcześniejszej spłaty kredytu nie ma żadnego znaczenia dla oceny zachowania przedsiębiorców, jak i dla sposobu rozstrzygnięcia sprawy.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Okręgowego w Łodzi III Wydział Cywilny Odwoławczy. W orzeczeniu z dnia 7 czerwca 2017 r. (sygn. III Ca 10/17) Sąd stwierdził, co następuje: *W ostatnim jednak czasie szala wyraźnie przechyliła się na korzyść konsumentów, a asumpt ku temu wspólne dało stanowisko Rzecznika (...) i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim wyrażone w maju 2016 r. Oba te podmioty zgodnie stwierdziły, że art. 49 ust. 1 ustawy należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tymże wyjątkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Przedstawione zapatrywanie rozwiewa zatem ostatecznie wszystkie dotychczasowe wątpliwości. Niniejszy Sąd Okręgowy też akceptuje ten pogląd, ponieważ ma on silne umocowanie jurydyczne. Ponadto w uzasadnieniu ww. wyroku sąd stwierdza, że: nie sposób się więc zgodzić z forsowaną przez skarżący bank (...) koncepcją co do tego, że koszty kredytu dzielą się na dwie grupy. Po pierwsze chodzi o koszty, których wysokość została rozłożona w czasie, wobec czego zależą one od czasu obowiązywania umowy np. odsetki lub koszty ubezpieczeniowe. Natomiast drugi rodzaj kosztów ma charakter stały i nierozłożony w czasie, w związku z czym ich wysokość jest niezależna od długości obowiązywania umowy. Zaproponowany kierunek interpretacji nie jest przekonujący z dwóch powodów. Przede wszystkim należy mieć na uwadze, że taki podział kosztów nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w ustawie. Art. 49 ustawy mówi przecież o całkowitym koszcie kredytu, a więc o wszelkich kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, nie wprowadzając w tym zakresie żadnych różnicowań czy wyłączeń.*

Również, zgodnie z ostatnim orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 września 2019 r., wydanym w sprawie C-383/18 - dotyczącej wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożonego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku - artykuł 16 ust. 1 w związku z art. 3 lit. g) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. należy interpretować w ten sposób, że *prawo konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.*

Prezes Urzędu wskazuje także na ewentualne konsekwencje odmiennej interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, niż przedstawiona. Skutkiem uznania, że pewna część kosztów, w razie wcześniejszej spłaty kredytu, jest wyłączona z konieczności proporcjonalnego zwrotu, może stać się podstawą do rezygnacji przez kredytodawcę z pobierania odsetek i umieszczenia/ukrycia wszystkich kosztów w opłacie, która nie podlega rekalkulacji.

Przedsiębiorcy, o czym był mowa już w punkcie poprzednim, przedstawili projekt nowego wzorca umowy, który po wprowadzeniu w życie może wyeliminować nieprawidłowości będące przedmiotem analizowanego zarzutu, jak również dostarczyli wybrane przez siebie, przykładowe umowy zawarte w okresie od 21 lutego do 1 kwietnia 2019 r. Niestety, umowa przekazana w związku z wezwaniem Prezesa Urzędu nie wskazuje jednak na zaniechanie przedmiotowej praktyki. Fakt udowodnienia zaniechania stosowania danej praktyki spoczywa natomiast na przedsiębiorcach, nie zaś na Prezesie Urzędu.

Wobec powyższego uznać należy, że rozpatrywany zarzut jest zasadny, a stosowanie praktyki naruszającej interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, niewątpliwe i udowodnione.

Ad pkt I. 5) sentencji decyzji:

- [32] Postawiony przedsiębiorcom zarzut dotyczy działania polegającego na wymaganiu od konsumentów, przy zawieraniu umowy pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym .

W umowach pożyczki, w § 10 ust. 3, ZŁOTÓWKI zawarły postanowienie stanowiące oświadczenie pożyczkobiorcy, że *w przypadku niespłacenia pożyczki w ustalonym terminie, w okresie od dnia następującego po dniu wymagalności do dnia spłaty pożyczki wraz z jej kosztami, pożyczkobiorca wyraża zgodę na opublikowanie jej/go danych osobowych, które udostępnił firmie ZŁOTÓWKA w prasie, mediach oraz w każdym innym miejscu (np. ogłoszenie, informacja w Internecie, naklejka itp.).*

W ocenie Prezesa Urzędu działanie polegające na wymaganiu od konsumentów, przy zawieraniu umowy pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy może wyczerpywać przesłanki praktyki, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Zgodnie z tym przepisem praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Wymaganie od konsumenta wyrażenia zgody na publikowanie jego danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy w innym celu (udzielenie pożyczki) nie tylko jest działaniem sprzecznym z dobrymi obyczajami, ale także może prowadzić do zniekształcenia zachowania rynkowego konsumenta/pożyczkobiorcy, na etapie zawierania kontraktu, a także po jego zawarciu. Pożyczkodawca nie precyzuje, ani kiedy podejmie wskazane działania ani na czym dokładnie będą one polegały, ani też

i nie przewiduje możliwości wyrażenia przez pożyczkobiorcę jakiegokolwiek opinii nt. planowanych działań. Używane przez pożyczkodawcę skróty „*np.*” lub „*itd.*” wskazują, że katalog ewentualnych działań jest otwarty, a wymienione w oświadczeniu działania są jedynie przykładowe. W umowie nie wskazano też w sposób jednoznaczny, które dokładnie dane, udostępnione pożyczkodawcy, zostaną opublikowane. Wprawdzie jest tu mowa o danych osobowych, jednak zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych - w brzmieniu obowiązującym w dniu postawienia zarzutu¹ - za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej, pojęcie „danych osobowych” jest więc bardzo szerokie i nie obejmuje jedynie imienia i nazwiska, ale również może dotyczyć adresu zamieszkania, numeru PESEL, czy danych dot. dokumentów osobistych pożyczkobiorcy.

Jak wskazano wcześniej, zgodnie z art. 4 ust. 1 upnpr, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorcę wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Przepis art. 4 ust. 1 upnpr ma charakter klauzuli generalnej, ukształtowanej w oparciu o dwie nierozzerwalne przesłanki determinujące uznanie praktyki rynkowej za nieuczciwą. W kontekście zawartych w klauzuli generalnej przesłanek, ustalenie nieuczciwości praktyki rynkowej, stosowanej przez przedsiębiorcę, odbywa się zatem przez dokonanie jej oceny pod kątem sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego konsumentów. Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, w tym klauzula generalna ustanowiona przepisem art. 4 ust. 1 upnpr, posługuje się pojęciem przeciętnego konsumenta oraz produktu. Artykuł 2 pkt 8 upnpr wskazuje, że przez przeciętnego konsumenta rozumie się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Oceny tej dokonuje się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

W świetle przedstawionej legalnej definicji przeciętnego konsumenta, należy wskazać, że polski ustawodawca przyjął wzorzec konsumenta „świadomego oraz rozważnego” z możliwością dokonania oceny danej praktyki ze względu na szczególne kategorie konsumentów, wprowadzając tym samym swoistą segmentację konsumentów. Modelowi przeciętnego konsumenta należy zatem przypisać cechy charakterystyczne, takie jak dostateczne poinformowanie, uważność, ostrożność. Niemniej jednak nawet ostrożny, uważny konsument nie potrafi ocenić sytuacji tak jak profesjonalista. Stąd też ma on prawo do otrzymywania rzetelnej i prawdziwej informacji, która, przy założeniu dokonania z jego strony aktów staranności celem zrozumienia jej istoty, nie będzie wprowadzać konsumenta w błąd. Nie można również oczekiwać, że przeciętny konsument będzie posiadał wiedzę prawniczą, pozwalającą mu na weryfikację treści informacji przekazanych przez Spółkę.

Określając model przeciętnego konsumenta na potrzeby przedmiotowej sprawy, należy przyjąć, że adresatem działań Spółki są konsumenci, którzy posiadają określone cechy wspólne. Zwykle są to osoby, które nie mające możliwości uzyskania kredytów w instytucjach bankowych, zatem poszukują środków na sfinansowanie swoich wydatków lub zadłużeń w innych źródłach. W tej zbiorowości należy również uwzględnić osoby,

które z uwagi na różne uwarunkowania, np. zawansowany wiek lub poziom wykształcenia, nie znają w sposób dostatecznie dokładny szczególnych uregulowań prawnych lub niewystarczająco i krytycznie rozróżniają różnice i niuanse w rodzajach produktów finansowych.

Są to więc konsumenci przeciętni, którzy potrafią zrozumieć kierowane do nich informacje oraz umieją podjąć - w oparciu o ten przekaz - świadomą decyzję co do oferty i produktów, jeżeli tylko wiedza ta przekazana jest im w sposób zrozumiały i jednoznaczny.

Jak zaznaczono wyżej, wszelkie działania przedsiębiorcy, sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami oraz godzące w zbiorowe interesy konsumentów, są zakazane, co wprost stanowi art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wprawdzie odnosząc się do tego zarzutu, Spółki wyjaśniły w toku postępowania, że ich zdaniem oświadczenie woli dotyczące wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy, nie może stanowić nieuczciwej praktyki rynkowej, gdyż nie zniekształca zachowań rynkowych klientów/pożyczkobiorców, tym niemniej zapis ten zostanie usunięty i nie będzie stanowił warunku umowy. Przedstawiono również projekt nowego wzorca umowy, który nie zawierał już postanowień dotyczących meritum zarzutu, jak i wybrane przez ZŁOTÓWKI umowy zawierane w okresie od 21 lutego do 1 kwietnia 2019 r. Podobnie jednak jak w ww. pkt I.3 niniejszej decyzji, z uwagi na treść umowy nr, zawartej w dniu 23 lutego 2019 r., zawierającej nadal przedmiotowe oświadczenie konsumenta Prezes Urzędu nie może jednoznacznie przyznać okoliczności zaniechania praktyki nie dysponując żadnymi rzetelnymi dowodami.

Prezes Urzędu uważa natomiast, że działania przedsiębiorców mogą doprowadzić do zniekształcenia zachowania rynkowego konsumentów zarówno przed jak i po zawarciu umowy.

Klienci przedsiębiorców, „przeciętni konsumenci” przystępując do umowy nie mają bowiem wiedzy jakie dokładnie działania zostaną podjęte i jakie konkretnie dane, będące w posiadaniu kredytodawcy, zostaną „upublicznione”. Być może w warunkach pełnej świadomości decyzja co do akceptacji takiego warunku nie została by przez nich podjęta. Zawierając umowę konsumenci nie wiedzą kiedy, gdzie, w jaki sposób i jakie dane dotyczące ich osoby zostaną przez przedsiębiorców ujawnione. Zachowanie rynkowe konsumenta dotyczące umowy ulega więc zniekształceniu, bowiem decyzja w tej sprawie podjęta zostaje w warunkach niepewności. Co więcej zniekształceniu może ulegać również zachowanie rynkowe konsumenta po zawarciu umowy, bowiem kredytobiorcy, bazując na postanowieniach kontraktu, mogą nie zareagować we właściwy sposób i nie podjąć działań zmierzających do ochrony swoich danych, nawet jeśli takie prawo im przysługuje.

Tym samym, zarzut stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 4 ust. 1 upnr i w konsekwencji naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik jest uzasadniony.

- [33] Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania. Natomiast w myśl treści art. 27 uokik w wypadku gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania danej praktyki Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającej zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Ciężar udowodnienia okoliczności umożliwiających stwierdzenia zaniechania stosowania praktyki spoczywa jednak na przedsiębiorcy. ZŁOTÓWKI poinformowały Prezes Urzędu, iż podjęte zostały określone działania mające na celu eliminację pewnych uchybień, jednak nie przedstawiła wiarygodnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, co do wyżej rozpatrywanych praktyk, w tej sytuacji, uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, **orzeczono jak w pkt I sentencji decyzji.**

Ad pkt II. 1) sentencji decyzji:

[34] W punkcie 5) Postanowienia postawiono przedsiębiorcom zarzut dotyczący praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na ustaleniu opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych, co może naruszać przepis art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim .

Art. 33a ww. ustawy przewiduje, że w razie wystąpienia zaległości lub w razie braku spłaty pożyczki w terminie określonym w umowie, jeżeli łączna wysokość opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi przekracza kwotę odpowiadającą kwocie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego, obliczonych od kwoty zaległości w spłacie kredytu, należnych na dzień pobrania tych opłat lub odsetek, należy się tylko kwota opłat i odsetek odpowiadająca kwocie tych odsetek maksymalnych za opóźnienie. Wprawdzie przedsiębiorcy nie określili w umowie wysokości odsetek za zaległości, jednak w § 6 ust. 2 umowy ustalili następujące opłaty, którymi pożyczkobiorca może zostać obciążony z tytułu zwłoki, tj.:

- wezwanie telefoniczne - 5,00 zł,
- upomnienie wraz z wezwaniem do zapłaty - 20,00 zł,
- wizyta przedstawiciela Pożyczkodawcy - 50,00 zł,
- ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty - 10,00 zł.

Przyjmując, że przedsiębiorca udzielił pożyczki w kwocie najniższej tj. 400 zł, to wówczas wartość odsetek za opóźnienie, dla stopy maksymalnej 14%, wyniesie 56 zł/rok i 4,70 zł/miesiąc. Tymczasem już opłata za jedno wezwanie telefoniczne przekracza tę ostatnią kwotę. Również dla kredytu w kwocie najwyższej tj. 1.000 zł, maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może przekroczyć 140 zł rocznie, czyli ok. 11,67 zł/m-c, podczas gdy jedno upomnienie wraz z wezwaniem przewyższa te wartości. Tak zredagowana treść postanowienia może powodować, że suma ustalonych opłat, w danym miesiącu, przewyższy wartość odsetek maksymalnych, nawet przy braku ustalenia umownej kwoty odsetek za zaległości, w szczególności, że zgodnie z umową kolejne upomnienia będą określać 7-dniowy termin zapłaty, a dalsze działania będą podejmowane po bezskuteczności uprzednio podjętych, nie jest więc wykluczone, że w danym miesiącu pożyczkodawca podejmie kilka działań, a ich kosztami obciąży pożyczkobiorcę w całości.

Spółki wyjaśniły, że ww. opłaty zostały usunięte z umowy w drugiej połowie 2017 r. Następnie, pismem z dnia 25 lipca 2018 r. doprecyzowano, że nowy wzorzec umowy, który nie zawierał takich opłat został wprowadzony w życie od czerwca 2017 r. Wprawdzie przedsiębiorcy, jak wyjaśnił ich pełnomocnik, nie mogą przedstawić oryginału wzorca, z uwagi na numerowanie umów, jednak potwierdzeniem faktu zaniechania praktyki są dokumenty umów, dostarczonych w trakcie działań prowadzonych przez Prezesa Urzędu. Co prawda, dowody przekazane wówczas przez Spółki rzeczywiście mogły wskazywać na fakt niestosowania ww. opłaty od czerwca 2017 r., jednak dowody uzyskane z innych źródeł wskazały, że jest inaczej. Przykładowo, odpowiednie zapisy umowne zostały zawarte w umowie nr ... z dnia 13 lipca 2017 r., czy w umowie nr z dnia 18 sierpnia 2017 r.

Zgodnie z brzmieniem art. 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli przedsiębiorca zaniechał stosowania określonej praktyki, wówczas Prezes Urzędu wydaje decyzje o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, jednak ciężar udowodnienia okoliczności zaniechania spoczywa na przedsiębiorcy.

Prezes Urzędu rozpatrując sprawę uznał ostatecznie, postawiony Spółkom zarzut ustalenia opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych, określonych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim za całkowicie udowodniony. Natomiast z uwagi na fakt, iż zarówno w przekazanych przez

przedsiębiorców umowach, zawieranych od 21 lutego do 1 kwietnia 2019 r. jak i w umowie z dnia 23 lutego 2019 r. przekazanej po wezwaniu Prezesa Urzędu, brak jest opłat za zaległości Prezes Urzędu uznał, że przedsiębiorcy udowodnili, iż przedmiotowa praktyka została zaniechana z dniem 21 lutego 2019.

Ad pkt II. 2) sentencji decyzji:

[35] W punkcie 6) Postanowienia nr 22 z dnia 22 maja 2018 r. ZŁOTÓWKOM postawiono zarzut stosowania praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na wprowadzaniu konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w umowie pożyczki sformułowań, wyrażeń i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z brzmieniem § 6 ust. 4 umowy pożyczki, zawieranej przez ZŁOTÓWKI z pożyczkobiorcami/konsumentami, w razie opóźnienia w spłacie pożyczki pożyczkodawca może zaniechać działań, o których mowa w ust. 2 [działania te stanowią czynności, za które pobierane są opłaty wymienione w ww. pkt 34 niniejszej decyzji - przypisek UOKiK] i skierować sprawę na drogę postępowania sądowego, co wiązać się będzie z koniecznością poniesienia przez Pożyczkobiorcę kosztów procesu oraz kosztów postępowania egzekucyjnego.

Klienci ZŁOTÓWEK/konsumentci, na etapie zawierania umowy, są informowani, że brak zapłaty kwoty pożyczki spowoduje przekazanie sprawy na drogę postępowania sądowego, co implikować będzie bezwarunkową konieczność poniesienia kosztów tych działań, chociaż pożyczkodawcy nie dysponują jeszcze prawomocnymi wyrokami sądowymi, ani nawet nie zostało jeszcze wszczęte postępowanie sądowe w takiej sprawie. Zdaniem Prezesa Urzędu, to działanie może wywołać u pożyczkobiorcy mylne przekonanie, że w każdej sytuacji będzie on bezwzględnie zobowiązany do poniesienia kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego. Tymczasem, zgodnie z treścią art. 100-102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 785), sąd może zwolnić stronę, na jej wniosek, od kosztów sądowych w całości lub części, jeżeli strona nie jest w stanie ponieść tych kosztów. W takim przypadku dłużnik nie poniesie w całości lub w części opłat sądowych. Zatem, za wyjątkiem odsetek, o ile wierzyciel ich zażąda, dłużnik może nie być obciążony żadnymi kosztami postępowania, o których mowa w treści zakwestionowanej informacji, nawet przegrywając proces – co jak wskazano powyżej – na etapie zawierania umowy nie jest ani przesądzone ani oczywiste. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym *Praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.* Wprowadzenie w błąd poprzez nieudzielenie rzetelnej informacji o ewentualnych skutkach zaległości w spłacie pożyczki może skutkować podjęciem przez konsumentów decyzji odmiennej, niż mogłaby zostać podjęta w innych okolicznościach. Prezes Urzędu nie kwestionuje dopuszczalności zamieszczenia ostrzeżenia o możliwości poniesienia przez konsumenta kosztów postępowania sądowego, zwraca jednak uwagę, na tendencyjność podawanych informacji, które ponadto stwarzają wrażenie nieuchronności poniesienia kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego przez dłużnika, w przypadku niespłacenia długu w określonym terminie. Prezes Urzędu podkreśla również, iż przedsiębiorca nie ma określonego prawem obowiązku informowania konsumentów o możliwości poniesienia kosztów sądowych lub egzekucyjnych, co jednak ten czyni. Jeżeli więc decyduje się on na przekazywanie takich informacji, powinien to czynić w

sposób rzetelny i pełny, a zatem informować o niekorzystnych, jak i korzystnych okolicznościach dla konsumenta.

Zdaniem Spółek w wypadku zarzutu dotyczącego wprowadzania konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w umowie pożyczki sformułowań, wyrażen i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, postanowienia te zostały usunięte z umowy w drugiej połowie 2017 r. Jednak także i w tym wypadku, podobnie jak w sprawie zarzutu poprzedniego, Prezes Urzędu nie uzyskał od przedsiębiorców wiarygodnych informacji i dowodów umożliwiających uznanie, że przedmiotowa praktyka została zaniechana rzeczywiście w tym czasie.

Rozpatrując zarzut Prezes Urzędu uznał działania Spółek za nieuczciwą praktykę rynkową, naruszającą interesy ich klientów, konsumentów, poprzez wprowadzanie ich w błąd co do wysokości i konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego i w efekcie naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik. Jednak z uwagi na fakt, iż zarówno w przekazanych przez przedsiębiorców umowach zawieranych od 21 lutego do 1 kwietnia 2019 r., jak i w umowie z dnia 23 lutego 2019 r. przekazanej po wezwaniu Prezesa Urzędu, brak jest informacji wskazujących na kontynuowanie praktyki Prezes Urzędu uznał, że przedsiębiorcy udowodnili, iż przedmiotowa praktyka została zaniechana z dniem 21 lutego 2019.

[36] Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania danej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Ciężar udowodnienia okoliczności umożliwiających stwierdzenia zaniechania stosowania praktyki spoczywa na przedsiębiorcy.

W ocenie Prezesa Urzędu, przedstawione przez przedsiębiorców dowody wskazują na fakt zaniechania stosowania części praktyk stąd orzeczono jak w pkt II *in fine* sentencji decyzji.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów:

[37] Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje „zbiorowego interesu konsumentów”, ograniczając się jedynie do sprecyzowania (art. 24 ust. 3), że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Przez godzenie w zbiorowe interesy konsumentów (które może polegać zarówno na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów, jak i na samym zagrożeniu ich naruszenia) należy rozumieć narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę obejmującą zarówno działania, jak i zaniechania.

W oparciu o wykładnię przepisu art. 24 ust. 2 i 3 uokik, zbiorowy interes konsumentów rozumiany jest jako interes dotyczący ogółu (zbiorowości), zaś jego naruszenie ma miejsce, gdy skutkami działań dotknięty jest pewien krąg uczestników rynku - konsumentów. Z tego względu zachowanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów - nie zaś jedynie określonego konsumenta - i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. Zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest przy tym bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę za zasługujący na ochronę i zabezpieczenie.

Mając na względzie przytoczone wyżej uzasadnienie zarzutów stawianych Spółkom, należy stwierdzić, iż ich działania wskazują na naruszenie zbiorowych interesów

konsumentów. Zgodnie ze stanem faktycznym przedmiotowej sprawy, Spółki swoja ofertę kieruje do nieograniczonego i bliżej nieokreślonego kręgu konsumentów

Ad. pkt III sentencji decyzji (rygor natychmiastowej wykonalności)

- [38] Zgodnie z art. 103 ustawy uokik, Prezes Urzędu może nadać decyzji w części lub w całości rygor natychmiastowej wykonalności. Okolicznością warunkującą zastosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności jest wystąpienie ważnego interesu konsumentów. Oznacza to, że nie w każdej sprawie, w której naruszony został interes konsumentów, zasadnym jest zastosowanie omawianej instytucji. Należy ją uwzględnić tylko wtedy, gdy mamy do czynienia z ważnym interesem konsumentów, a więc istotnym i doniosłym. Nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności musi zatem poprzedzać dokonanie ustalenia, jaki interes konsumentów doznał w danym przypadku naruszenia oraz czy jest on na tyle ważny, by wydanej decyzji nadać rygor natychmiastowej wykonalności.
- [39] Niektóre z zakwestionowanych w niniejszej sprawie praktyk zostały już zaniechane. Możliwość nadania rygoru natychmiastowej wykonalności jest zatem w niniejszej sprawie zawężona jedynie do tych rozstrzygnięć, które służą ograniczeniu, czy też wyeliminowaniu, wynikających z nich, niekorzystnych dla konsumentów skutków nadal stosowanych przez Spółki praktyk. Ich przejawem - w szczególności zaś praktyki opisanej w pkt I.1 sentencji decyzji - jest bowiem pogłębiające zadłużanie się konsumentów względem adresatów niniejszej decyzji, prowadząc w efekcie, wbrew stanowisku Spółek, do nieustannego zwiększania się wysokości zobowiązań i braku możliwości ostatecznej spłaty wszystkich naliczanych na rzecz Spółek należności. W konsekwencji, konsumenci ZŁOTÓWEK, są zobowiązani do dokonywania spłat znacząco, nawet kilkakrotnie, przewyższających pierwotną kwotę pożyczki jaka została im wypłacona. Mając na uwadze główną grupę docelową klientów Spółek obejmującą w przeważającej mierze osoby znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, oraz wynikającą z praktyki i doświadczenia Prezesa UOKiK tendencję tego typu podmiotów do dokonywania przekształceń bądź likwidacji i zakładania nowych podmiotów w celu dalszego funkcjonowania pod inną firmą, w zbiorowym interesie konsumenckim leży zabezpieczenie efektywności przedmiotowej decyzji w postaci nadania jej rygoru natychmiastowej wykonalności.
- [40] W tym miejscu należy zwrócić uwagę na pogląd Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 21 kwietnia 2004 r. (sygn. akt: K 33/03) podkreślił, że ochrona konsumenta nie jest działaniem o charakterze protekcjonistyczno-paternalistycznym, lecz zmierza do zabezpieczenia interesów słabszego uczestnika rynku, którego wiedza i orientacja są - w porównaniu do profesjonalnego partnera (sprzedawcy, usługodawcy) - ograniczone. Konsument ma słabszą pozycję przetargową, a jego swoiste upośledzenie wynika z przyczyn systemowych, determinowanych pozycją rynkową. Z tej też przyczyny działania na rzecz ochrony konsumenta, które mają umocnić jego pozycję wobec profesjonalnego partnera służą wyrównaniu ich szans i zapewnieniu - także na rynku detalicznym, swobody dokonania wyboru i podjęcia nieskrępowanej decyzji. Istotą ochrony konsumenta nie jest więc nadawanie mu dodatkowych nadzwyczajnych przywilejów, lecz poddanie całości obrotu praktykom „rynkowo-kompensatoryjnym”, które mają przywrócić utraconą zdolność decydowania o konsumpcji. [...] Udział konsumenta w procesach rynkowych powinien być kształtowany w taki sposób, aby mógł on swobodnie i w zgodzie z własnym interesem zaspakajać - poprzez konkretne transakcje - swe uświadomione potrzeby, na podstawie dostarczonej wiedzy i informacji. Z tego powodu strategicznym założeniem nowoczesnej ochrony konsumenta jest zasada przejrzystości, jawności, rzeczywistej dostępności jasnej, pełnej i zrozumiałej informacji handlowej.
- [41] Podkreślić należy, że zakwestionowane niniejszą decyzją praktyki stanowią nieuczciwe praktyki rynkowe, których stosowanie wobec konsumentów w myśl art. 3 u.p.n.p.r.

jest bezwzględnie zakazane. Uregulowanie wskazanego zakazu wiązało się z koniecznością zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku gospodarczego i uzyskania odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów. Osiągnięcie takiego rezultatu, w ocenie Prezesa Urzędu, jest możliwe wyłącznie w przypadku skutecznego i niezwłocznego eliminowania tego typu praktyk z obrotu.

- [42] Podobnie jak w przypadku stosowania samego mechanizmu udzielania kolejnych pożyczek, przed spłatą uprzednio zaciągniętych, wskazane w pkt. I.1 niniejszej decyzji, niekorzystne skutki finansowe z tym związane, spotęgowane są poprzez stosowanie przez Spółki zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych oraz nieobniżaniu, w przypadku spłaty przez konsumenta kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu co zostało wyrażone odpowiednio w punktach I.2 i I.4 sentencji decyzji. Opisane praktyki, jako wprost naruszające art. 359 ustawy Kodeks cywilny i art.49 ust.1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim prowadzą do rażącego naruszenia finansowych interesów pożyczkobiorców, zagwarantowanych im normami w/w ustaw. Według ustaleń Prezesa Urzędu powyższe praktyki są nadal stosowane przez ZŁOTÓWKI, a zatem winny być zaniechane wraz z doręczeniem przedmiotowej decyzji Spółkom, celem ochrony zbiorowych interesów konsumentów, w tym zarówno tych osób które zawarły już umowy z którąkolwiek ze Spółek oraz potencjalnych przyszłych dłużników przedsiębiorców. W przeciwnym bowiem wypadku, w toku postępowania, przed uprawomocnieniem się niniejszej decyzji, Przedsiębiorcy mogą wykorzystać ten okres na zawieranie kolejnych umów pożyczek na dotychczasowych warunkach oraz stosować wymienione praktyki, bądź nawet zintensyfikować działania celem obciążenia jak największej liczby dotychczasowych i przyszłych pożyczkobiorców odsetkami oraz opłatami administracyjnymi i przygotowawczymi. Wymaga podkreślenia, iż wobec wskazanej nietrwałości na rynku tego typu instytucji pożyczkowych, ewentualna możliwość zwrotnego wyegzekwowania przez poszkodowanych konsumentów pobranych kwot pieniężnych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia po stronie ZŁOTÓWEK jest w rzeczywistości iluzoryczna.
- [43] Wprawdzie praktyki określone w punktach I.3 i I.5 niniejszej decyzji, nie naruszają wprost interesów finansowych konsumentów, ale jak zostało wskazane w uzasadnieniu decyzji, mogą wpływać bezpośrednio na podejmowane przez nich decyzje co do zawierania umów pożyczek. Spółki nie wypełniają obowiązku informacyjnego z art. 30 ust.1 pkt 4,6,10,11,15,20 u. o kredycie konsumenckim poprzez bądź to wprost brak zamieszczania w umowach wymaganych prawem podstawowych informacji, bądź też poprzez brak dokładnego ich określania, jak w wypadku całkowitej kwoty pożyczki, czy brak przejrzystego i zrozumiałego określenia wszelkich innych kosztów, poza podstawowymi parametrami zobowiązania, jakie pożyczkobiorca jest zmuszony ponieść. Podobnie w przypadku stopy oprocentowania, gdzie nie wskazano czy jest to stopa stała, a także w przypadku prawa odstąpienia nie ustalono kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym. Ponadto, jak już podkreślono, kwestia pouczenia o pozasądowym rozpatrywaniu ewentualnych sporów została w ogóle pominięta w analizowanych wzorcach umownych. Jak wskazuje się w doktrynie *nie można wykluczyć sytuacji, w której pominięcie przez kredytodawcę określonego elementu informacyjnego w dokumencie umowy lub udzielenie błędnej informacji będzie uprawniało konsumenta do uchylenia się od skutków prawnych umowy ze względu na wadę oświadczenia woli (art. 84-88 k.c.). Por. także wyrok SR w Tomaszowie Lubelskim z 22.09.2016 r., I C 430/16, www.orzeczenia.ms.gov.pl - w wyroku tym przyjęto sankcję nieważności umowy (art. 58 § 1 k.c.), gdy kredytodawca udzielił konsumentowi nieprawidłowych informacji. (Czech Tomasz. Art. 30. W: Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. II. Wolters Kluwer Polska, 2018.).* Niewątpliwie więc

naruszenie przez Spółki obowiązków informacyjnych z art.30 ust.1 doprowadziło do znieszczenia swobody kontraktowej po stronie pożyczkobiorców co do świadomości istotnych warunków zawieranej umowy, a nawet może być rozpatrywane jako skutkujące sankcją nieważności całego stosunku prawnego.

- [44] W przedmiocie wskazanego w pkt I.5 decyzji działania Spółek wymuszających od konsumentów, przy zawieraniu umów pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłat pożyczki, danych osobowych, w celu innym niż realizacja samej umowy pożyczki, należy rozpatrywać nie tylko jako działania sprzeczne z dobrymi obyczajami, ale również jako prowadzące do znieszczenia zachowania rynkowego konsumenta/ pożyczkobiorcy na etapie zawierania kontraktu i po jego zawarciu, w szczególności nie wymieniając jakie dokładnie dane spośród udostępnionych pożyczkodawcy, podlegały publikacji. Brak nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności również w tym zakresie może prowadzić do niebezpieczeństwa podejmowania przez Spółki działań w okresie przed uprawomocnieniem się niniejszej decyzji zmierzających do próby egzekwowania także kwestionowanego zapisu wzorca umownego bądź stosowania groźby jego realizacji celem wymuszania na pożyczkobiorcach wypełniania roszczeń ze strony ZŁOTÓWEK. Nie sposób także pominąć istotnej kwestii, iż w wypadku ewentualnej publikacji przez Spółki danych poszczególnych pożyczkobiorców, w szczególności danych wrażliwych, ewentualne próby cofnięcia skutków takiego działania przedsiębiorców poprzez nakazanie zaprzestania dalszego ich upowszechniania mogą okazać się niewystarczające, prowadząc do nieodwracalnego naruszenia dóbr osobistych konsumentów.
- [45] *Zgodnie z doktryną nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności musi poprzedzać dokonanie w trakcie prowadzonego postępowania ustalenia, jaki interes konsumentów doznał w danym przypadku naruszenia oraz czy jest on na tyle ważny, by wydanej decyzji nadać rygor natychmiastowej wykonalności. (...)Przesłanka "ważny interes konsumentów" jednoznacznie wskazuje, że chodzi o interes doniosły, mający dużą wagę, wartość. Wystąpienie tej przesłanki musi zostać wykazane przez Prezesa UOKiK w postępowaniu w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Organ antymonopolowy nadaje rygor natychmiastowej wykonalności, kierując się istnieniem ważnego interesu po stronie konsumentów. Interpretacja przesłanki ważnego interesu konsumentów została dokonana przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w jednym z wydanych wyroków uznał, że zagrożenie to, by mogło stanowić przesłankę nadania klauzuli natychmiastowej wykonalności, musi dotyczyć ważnego interesu konsumenta. Ważnym interesem konsumentów, który podlega ochronie, jest prawo do uzyskania rzetelnych, pełnych i prawdziwych informacji, a także prawo do ochrony interesów ekonomicznych poprzez zapewnienie zgodności działań przedsiębiorcy z przepisami prawa. Należy podkreślić, iż zadaniem przepisów zawartych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów jest zabezpieczenie słabszych uczestników obrotu handlowego (konsumentów) przed nieuczciwymi praktykami, które godzą w ich interesy. W związku z tym w niektórych sytuacjach ochrona wszystkich konsumentów (zarówno tych potencjalnych, jak i już poszkodowanych praktyką przedsiębiorcy) będzie wymagała natychmiastowego wykonania obowiązków wynikających z decyzji wydanej w postępowaniu w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Tym samym tylko ze względu na ważny interes konsumentów organ antymonopolowy może doprowadzić do natychmiastowego wykonania zobowiązań nałożonych na przedsiębiorcę w drodze decyzji. (Sieradzka Małgorzata. Art. 103. W: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. LEX, 2014.)*
- [46] W ocenie Prezesa Urzędu, tylko poprzez nałożenie rygoru natychmiastowej wykonalności w zakresie obowiązków sprecyzowanych w punktach I. 1- 5 sentencji decyzji, zostanie w pełni zrealizowana jej funkcja prewencyjna. Podnieść

jednocześnie należy, iż brak nałożenia rygoru może oznaczać, iż konsumenci będą narażeni na skutki wynikające z zakwestionowanych praktyk, w przypadku zaskarżenia niniejszej decyzji. Wobec powyższego, natychmiastowe wykonanie ww. obowiązków ma decydujące znaczenie dla zapobieżenia dalszym naruszeniom interesów konsumentów.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu orzekł, jak w pkt III sentencji niniejszej decyzji.

Kary pieniężne:

[44] Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy.

[45] Stosownie jednak do art. 106 ust. 5 i ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w wypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Gdyby jednak przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10 000 euro.

Przeliczenie wartości euro oraz innych walut obcych na złote oraz wartości złotego na euro jest dokonywane według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary (Art. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Zgodnie z Tabelą A kursów średnich walut obcych, Tabela nr 252/A/NBP/2018 z dnia 2018-12-31 (pod adresem: <http://rss.nbp.pl/kursy/TabRss.aspx?n=2018/a/18a252>), średni kurs euro, na dzień 31 grudnia 2018 r., wyniósł 4,3 zł, co oznacza, że w wypadku gdyby obroty przedsiębiorcy, osiągnięte w roku 2018, były niższe niż 430.000 zł, wówczas Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary, tj. w roku 2016, 2017 i 2018. Jeżeli jednak obrót średni będzie niższy niż 100.000 euro, czyli 430.000 zł, wówczas kara nie może przekroczyć 10.000 euro, tj. kwoty 43.000 zł.

[46] Złotówka BIS

W oparciu o przekazane przez Przedsiębiorcę dowody ustalono, że Spółka ta osiągnęła w roku obrotowym 2016 obrót w wysokości: ... zł, w roku 2017 obrót w wysokości; ... zł a w roku 2018, obrót w wysokości ... zł. Obrót średni wynosi ... zł. Stąd też kary pieniężne nakładane niniejszą decyzją nie mogą być wyższe, niż kwota 10.000 euro czyli 43.000 zł, za każde ze stwierdzonych naruszeń.

[47] Złotówka DUO

Spółka osiągnęła w roku obrotowym 2016 obrót w wysokości ... zł, w roku 2017 obrót w wysokości ... zł i w 2018 roku obrót w wysokości ... zł. Obrót średni wynosi ... zł. Stąd też kary pieniężne nakładane niniejszą decyzją nie mogą być wyższe, niż kwota 10.000 euro czyli 43.000 zł, za każde ze stwierdzonych naruszeń.

[48] Złotówka THREE

Spółka osiągnęła w roku obrotowym 2016 obrót w wysokości ... zł, w roku 2017 obrót w wysokości zł i w roku 2018 obrót w wysokości zł. Obrót średni wynosi zł. Stąd

też kary pieniężne nakładane niniejszą decyzją nie mogą być wyższe, niż kwota 10.000 euro czyli 43.000 zł, za każde ze stwierdzonych naruszeń.

- [49] Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. W niniejszej sprawie, Prezes Urzędu przyjął, iż zasadne jest nałożenie kary pieniężnej.
- [50] Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).
- [51] Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu uwzględnia również okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.
- [52] Prezes Urzędu, kalkulując karę pieniężną w ramach niniejszego postępowania, uwzględnił okoliczność, iż okres stosowania zakwestionowanych praktyk przekracza dwanaście miesięcy, co należy uznać za okres długotrwały. Ponadto, uwzględniony został zasięg naruszeń, mający charakter ponadlokalny, brak jest jednak podstaw do uznania, że naruszenia miały znaczny zasięg terytorialny a jego skutkiem objęta została znaczna liczba konsumentów.
- [53] W zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił, że stosowane przez przedsiębiorców praktyki naruszały interesy konsumentów. Stopień naruszenia przez przedsiębiorców przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy zakwalifikować jako znaczny. Kwestionowane działania Spółek uznane zostały za sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa, a także zakwalifikowane jako nieuczciwa praktyka rynkowa. Naruszenia objęte przedmiotem postępowania dokonywane były na etapie zawierania oraz wykonania kontraktu. Praktyki zarzucane przedsiębiorcom mogły wywoływać skutki przede wszystkim w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów. Działania objęte zarzutami naruszały podstawowe prawo konsumentów do uzyskania rzetelnych informacji dotyczących zobowiązania. W przedmiotowej sprawie konsumenci, pod wpływem otrzymywanych informacji, mogli podejmować konkretne, nie zawsze korzystne decyzje dotyczące zawarcia umowy.

[54] Oceniając stopień naruszenia uwzględnić należy także specyfikę rynku. Rynek, którego dotyczą naruszenia, związany ze świadczeniem usług finansowych jest prawnie regulowany, podmiot który działa na tym rynku winien jest nie tylko znać odpowiednie przepisy prawne ale także je stosować, ich przestrzegać i do nich się dostosować. Zdaniem Prezesa Urzędu naruszenia omawiane w punktach I. 1) - 5) oraz II. 1) - 2) sentencji miały charakter umyślny.

Podkreślić należy, że większość zarzutów dotyczy działań przedsiębiorców niezgodnych z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Trudno jest uznać za niezawinione, czy wręcz nieumyślne działania dotyczące nieumieszczenia w umowie elementów wymaganych przepisami ustawy, czy też np. ustalenia opłat za zaległości w wysokości odmiennej, niż wskazano w ustawie. Umyślność jest w tym zakresie bezsporna. Większość przepisów, które naruszył przedsiębiorca jest sformułowana jednoznacznie i nie stwarza problemów interpretacyjnych.

Także w wypadku praktyki, o której mowa w pkt I. 1) sentencji związanej ze stosowaniem nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na udzielaniu, w razie braku spłaty pożyczki, następnym pożyczek, przeznaczonych na spłatę poprzednich, wraz z obciążaniem konsumenta kolejnymi opłatami, co skutkowało poniesieniem przez konsumenta wyższych kosztów, niż naliczanie odsetek z tytułu zaległości w spłacie uznać należy, że działanie ZŁOTÓWEK nie było przypadkowe ale zamierzone i celowe. Sposób działania przedsiębiorców nie tylko wiązał konsumenta z pożyczkodawcą, jako jego klienta, na wiele miesięcy ale także i powodował ponoszenie przez niego kosztów zobowiązania wyższych, niż konieczne.

W opinii Prezesa Urzędu analizowane działania Spółek były przemyślane i realizowane w celu uzyskania dodatkowych korzyści i wymiernych przychodów, dlatego nie można tych działań kwalifikować inaczej, niż umyślnych.

Również w wypadku pobierania przez przedsiębiorców odsetek umownych, przekraczających ich maksymalny, dozwolony prawnie próg nie można stwierdzić, że było to wynikiem omyłki a niewątpliwie przyniosło to korzyści przedsiębiorcom i skutkowało nieuzasadnioną i wymierną stratą ich klientów/pożyczkobiorców/konsumentów.

Zdaniem Prezesa Urzędu, ZŁOTÓWKI jako podmioty profesjonalne oraz doświadczone w prowadzonej działalności gospodarczej, mają obowiązek działania w sposób rzetelny. W żadnej mierze nie powinni wykorzystywać sytuacji swoich klientów/konsumenta ich braku doświadczenia, nieznajomości prawa, niewiedzy, zaufania czy naiwności.

W opinii Prezesa Urzędu żadnej stronie niniejszego postępowania nie można przypisać winy większej, niż pozostałym. Wszystkie trzy podmioty współdziałały ze sobą i naruszyły interesy konsumentów w równym stopniu, tym niemniej wysokość nakładanych kar uzależniono od możliwości finansowych przedsiębiorców, w szczególności od ich obrotów.

Ustalając daną karę Prezes Urzędu rozważył również, czy jej wysokość powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie I. 1) sentencji decyzji.

[55] Prezes Urzędu w punktach: IV. 1), V.1) oraz VI.1) sentencji decyzji nałożył na Spółki kary pieniężne z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie I. 1) przedmiotowego rozstrzygnięcia, związanego z udzielaniem przez przedsiębiorców, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych, z naruszeniem, obowiązujących w takim wypadku, zasad i warunków określonych w art. 36a i art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim.

Prezes Urzędu, określając wymiar kar, w zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, wziął pod uwagę fakt, że stosowana przez przedsiębiorców praktyka orzeczona w punkcie I. 1) sentencji decyzji naruszała

interesy konsumentów w stopniu znacznym. Przedmiotowe działanie Spółek uznane zostało za nieuczciwą praktykę rynkową mogącą prowadzić do zniekształcenia decyzji rynkowej konsumenta, który bez należytej wiedzy nie dokonał np. innego wyboru i zamiast zawierać kolejne umowy np. spłacił zobowiązanie przy uwzględnieniu wyższego oprocentowania. Praktyka ta wywoływała wyjątkowo niekorzystne skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów.

W opinii Prezesa Urzędu działania w przedmiotowym zakresie były celowe i zamierzone. Przedsiębiorcy skalkulowali, iż taki sposób udzielania pożyczek przynosi im dodatkowe korzyści i wymierne przychody, dlatego nie można tych działań kwalifikować inaczej, niż umyślnych, co stanowi okoliczność obciążającą.

W konsekwencji, za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt I. 1) sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK ustalił następujące kary:

- 1) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy na kwotę wynoszącą 16.500 zł (słownie: szesnaście tysięcy pięćset złotych),
- 2) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy na kwotę wynoszącą 3.000 zł (słownie: trzy tysiące złotych),
- 3) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy na kwotę wynoszącą 5.400 zł (słownie: pięć tysięcy czterysta złotych).

Prezes Urzędu nie znalazł innych okoliczności mogących mieć wpływ na podwyższenie lub obniżenie kary. W tych okolicznościach, orzeczono jak w punktach: IV. 1), V.1) oraz VI.1) sentencji decyzji.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie I. 2) sentencji decyzji.

- [56] Prezes Urzędu w punkcie IV. 2), V.2) oraz VI.2) sentencji decyzji nałożył na Spółki kary pieniężne z tytułu naruszenia stwierdzonego w punkcie I. 2) przedmiotowego rozstrzygnięcia, polegającego na pobieraniu przez przedsiębiorców zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych.

Miarkując wysokość kar, Prezes Urzędu w zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, wziął pod uwagę fakt, że stosowana przez przedsiębiorców praktyka, orzeczona w punkcie I. 2) sentencji decyzji narusza interesy konsumentów w stopniu znacznym. Kwestionowane działania Spółek, polegające na bezprawnym zawyżaniu odsetek z tytułu udzielonych pożyczek niewątpliwie mogło prowadzić do naruszenia interesów ekonomicznych kredytobiorcy. Oceniając wagę przedmiotowego naruszenia uwzględniono, iż miało ono miejsce na etapie zawierania i wykonania kontraktu. Zdaniem Prezesa Urzędu naruszenie miało także charakter umyślny. Przepisy prawne w tym zakresie są jednoznaczne i nie rodzą żadnych wątpliwości interpretacyjnych w tym przedmiocie.

W związku z tym, za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt I. 2) sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK ustalił kary w wysokości:

- 1) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 8.250 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych),
- 2) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.500 (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych),
- 3) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 2.700 zł (słownie: dwa tysiące siedemset złotych).

Prezes Urzędu, za wyjątkiem umyślności działania, co stanowi okoliczność obciążającą, nie znalazł innych okoliczności mogących mieć wpływ na podwyższenie lub obniżenie

kary. Wobec powyższego, orzeczono jak w punktach: IV. 2), V.2) oraz VI.2) sentencji decyzji.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie I. 3) sentencji decyzji.

[57] Zgodnie z punktami IV.3), V.3) oraz VI.3) sentencji decyzji nałóżono na Spółki kary pieniężne z tytułu naruszenia polegającego na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki informacji nt.:

- całkowitej kwoty kredytu;
- stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów, warunków i procedury zmiany stopy oprocentowania;
- informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki;
- rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany;
- terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym;
- informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi, co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, 10, 11, 15 i 20 ustawy o kredycie konsumenckim.

Prezes Urzędu, określając wymiar kar, w zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, wziął pod uwagę fakt, że stosowana przez przedsiębiorców praktyka orzeczona w punkcie I. 3) sentencji decyzji narusza interesy konsumentów w stopniu znacznym, bowiem przedmiotowe działanie ZŁOTÓWEK jest niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa a stosowana praktyka mogła wywoływać skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów.

W ocenie Prezesa UOKiK działania przedsiębiorców było umyślne co stanowi okoliczność obciążającą. W konsekwencji, za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt I. 3) sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK ustalił następujące wysokości kar tj.:

- 1) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 8.250 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych),
- 2) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.500 (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych),
- 3) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej zł 2.700 (słownie: dwa tysiące siedemset złotych).

Prezes Urzędu nie znalazł innych okoliczności mogących mieć wpływ na podwyższenie lub obniżenie kary. Wobec powyższego, orzeczono jak w punktach: IV. 3), V.3) oraz VI.3) sentencji decyzji.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie I. 5) sentencji decyzji.

[59] Zgodnie z punktami IV. 5), V.5) oraz VI.5) sentencji decyzji nałóżono na Spółki kary pieniężne z tytułu naruszenia polegającego na wymaganium od konsumentów, przy zawieraniu umowy pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Prezes Urzędu, określając wymiar kary, w zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, wziął pod uwagę fakt, że stosowana przez przedsiębiorców praktyka, orzeczona w punkcie I. 5) sentencji decyzji narusza interesy

konsumentów w stopniu znacznym. Przedmiotowe działanie Spółek zostało uznane za nieuczciwą praktykę rynkową i mogło wywoływać skutki w zakresie interesów pozaekonomicznych konsumentów. Działanie to nie miało charakteru przypadkowego, ale było działaniem umyślnym, co stanowi okoliczność obciążającą. W konsekwencji, za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt I. 5) sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK ustalił następujące wysokości kary tj.:

- 1) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 8.250 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych),
- 2) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.500 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych),
- 3) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 2.700 zł (słownie: dwa tysiące siedemset złotych).

Prezes Urzędu nie znalazł innych okoliczności mogących mieć wpływ na podwyższenie lub obniżenie kary. Wobec powyższego, orzeczono jak w punktach: IV. 4), V.4) oraz VI.4) sentencji decyzji.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie II. 1) sentencji decyzji.

- [60] W punkcie VII. 1), VIII.1) oraz IX.1) sentencji decyzji nałożono na przedsiębiorców kary pieniężne z tytułu naruszenia polegającego na ustaleniu opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych, co narusza przepis art. 33a ustawy o kredycie konsumenckim .

Także i w wypadku tej praktyki, określając wymiar kar, w zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe analizowanego naruszenia, Prezes Urzędu uznał, iż praktyka przedsiębiorców, orzeczona w punkcie II. 1) sentencji decyzji narusza interesy konsumentów w stopniu znacznym i może wywoływać skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów. Przedsiębiorcy bezprawnie bowiem ustalili opłaty wyższe, niż określają to przepisy prawa. Zdaniem Prezesa Urzędu działanie to nie wynikało z błędnego przeświadczenia przedsiębiorców o jego prawidłowości, ale było wynikiem zaniedbania i ignorancji. W tych okolicznościach Prezes UOKiK uznał, że działania to miało charakter umyślny, co stanowi okoliczność obciążającą.

Prezes Urzędu ustalając karę uwzględnił również okoliczność zaniechania praktyki na etapie zawierania kontraktów, w oparciu o nowe wzorce umowy, co stanowi okoliczność łagodzącą. Ostatecznie, za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt II. 1) sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK ustalił:

- 1) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 5.500 zł (słownie: pięć tysięcy pięćset złotych),
- 2) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych),
- 3) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.600 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset złotych).

Prezes Urzędu nie znalazł innych okoliczności mogących mieć wpływ na podwyższenie lub obniżenie kary. Wobec powyższego, orzeczono jak w punktach: VII. 1), VIII.1) oraz IX.1) sentencji decyzji.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie II. 2) sentencji decyzji.

- [61] Zgodnie z punktem VII. 2), VIII.2) oraz IX.2) sentencji decyzji nałożono na Spółki kary pieniężne z tytułu naruszenia polegającego na wprowadzaniu konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w

umowie pożyczki sformułowań, wyrażen i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Prezes Urzędu, określając wymiar kar, w zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, wziął pod uwagę fakt, że stosowana przez przedsiębiorców praktyki, orzeczone w punkcie II. 2) sentencji decyzji uznane zostały za nieuczciwą praktykę rynkową mogącą prowadzić do zniekształcenia decyzji rynkowej konsumenta, który została wprowadzony w błąd. Praktyki ta mogły wywoływać skutki w zakresie interesów pozaekonomicznych konsumentów.

Prezes Urzędu uznał te działania za umyślne, co stanowi okoliczność obciążającą, jednak ustalając karę uwzględnił również okoliczność zaniechania stosowania praktyki, na etapie zawierania kontraktów w oparciu o nowe wzorce umowy, co stanowi okoliczność łagodzącą.

W konsekwencji, za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt II. 2) sentencji niniejszej decyzji, Prezes UOKiK ustalił następujące kary:

- 1) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 5.500 zł (słownie: pięć tysięcy pięćset złotych),
- 2) W wypadku Spółki ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych),
- 3) w przypadku Spółki ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie wynoszącej 1.600 zł (słownie: jeden tysiąc sześćset złotych).

Prezes Urzędu nie znalazł innych okoliczności mogących mieć wpływ na podwyższenie lub obniżenie kary. W tych okolicznościach, orzeczono jak w punktach: VII. 2), VIII.2) oraz IX.2) sentencji decyzji.

[62] Podsumowując ten fragment decyzji Prezes Urzędu stwierdza, że kary pieniężne w wyżej ustalonych wysokościach są adekwatne do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu miarkując wysokość kar uwzględnił, iż przedsiębiorcy dopuścili się naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po raz pierwszy. Ustalone kary pozwolą zrealizować funkcję represyjną tj. dolegliwość z tytułu kwestionowanych działań, jak również funkcję prewencji indywidualnej i ogólnej tj. zniechęcenia co do podejmowania podobnych praktyk w przyszłości przez przedsiębiorców, jak i innych uczestników rynku usług finansowych.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa:

Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Koszty postępowania:

[63] Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Podobnie w treści przepisu art. 264 § 1 k.p.a. wprowadzono wymóg, zgodnie z którym jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich

uiszczenia. Stosownie natomiast do dyspozycji przepisu art. 263 § 1 k.p.a. - do kosztów postępowania zalicza się (...) również koszty doręczenia stronom pism urzędowych.

[64] W wyniku wszczętego z urzędu postępowania poprzedzającego wydanie przedmiotowej decyzji, zgodnie z punktem I i II jej sentencji, Prezes Urzędu, stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co uzasadnia zobowiązanie strony do zapłaty kosztów postępowania. Kosztami postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną w jego toku z przedsiębiorcą, których łączna wysokość kształtuje się na poziomie 80,10 zł. W związku z powyższym postanowiono obciążyć strony postępowania odpowiednio kosztami w wysokości 1/3 kosztów ogółem, tj.:

- 1) ZŁOTÓWKA BIS Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie 26,70 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 70/100),
- 2) ZŁOTÓWKA DUO Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie 26,70 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 70/100),
- 3) ZŁOTÓWKA THREE Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy w kwocie 26,70 zł (słownie: dwadzieścia sześć złotych 70/100).

Na podstawie art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 uokik Prezes UOKiK wyznaczył stronom termin **14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji** na uiszczenie ww. kosztów postępowania, które należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa:

NR 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie X sentencji decyzji.

Obowiązek złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji

[65] Zgodnie z art. 26 ust. 2 w związku z art. 26 ust. 1 oraz art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

Istotą opisywanych w niniejszej decyzji praktyk jest szereg działań o charakterze bezprawnym oraz naruszających dobre obyczaje, dlatego, zdaniem Prezesa UOKiK, zasadnym jest zastosowanie środka, jakim jest publikacja oświadczenia informującego o decyzji Prezesa Urzędu, odnoszącego się do działalności ZŁOTÓWEK. Przedsiębiorcy powinni poinformować konsumentów o swoich nieuczciwych praktykach, co spełni funkcję edukacyjną. Powyższy środek może mieć również znaczenie prewencyjne, zniechęcając Spółki oraz innych przedsiębiorców do podobnego rodzaju praktyk.

Wśród konsumentów, informacja o decyzji dot. pożyczkodawców oraz możliwość zapoznania się z osądem ich działalności, dokonany przez Prezesa Urzędu, powinna zwiększyć wiedzę o przepisach chroniących prawa konsumentów.

Przedsiębiorcy powinni natomiast dowiedzieć się o negatywnych konsekwencjach naruszania praw konsumentów, co poza wychowawczą spełni także funkcję prewencyjną.

Z uwagi na powyższe argumenty Prezes Urzędu zobowiązał ZŁOTÓWKI do złożenia oświadczenia o niżej wskazanej treści:

Zarząd Spółki: ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w

Bydgoszczy; ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; oświadcza, iż Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał w dniu 23 września 2019 r. decyzję Nr RGD-4/2019, w której uznał, za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów następujące działania Spółek: ZŁOTÓWKA BIS, ZŁOTÓWKA DUO i ZŁOTÓWKA THREE, polegające na:

- udzielaniu, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszej pożyczki, kolejnych pożyczek gotówkowych, z naruszeniem, obowiązujących w takim wypadku, zasad i warunków określonych w art. 36 a i c ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim;
- pobieraniu przez przedsiębiorców zawyżonych odsetek umownych, przekraczających wysokość odsetek maksymalnych, co jest sprzeczne z art. 359 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny;
- naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom, w umowach pożyczki informacji nt.:
 - całkowitej kwoty kredytu;
 - stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów, warunków i procedury zmiany stopy oprocentowania;
 - informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki;
 - rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany;
 - terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, (...) a także kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym;
 - informacji o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi; co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, 10, 11, 15 i 20 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- nieobniżaniu, w przypadku spłaty przez konsumenta kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu, co narusza art. 49 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- wymaganiu od konsumentów, przy zawieraniu umowy pożyczki, złożenia oświadczenia woli dotyczącego wyrażenia zgody na publikowanie, w razie zalegania ze spłatą pożyczki, danych osobowych, udostępnionych pożyczkodawcy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym; i nakazał zaniechania stosowania tych praktyk.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów następujące działania, polegające na:

- ustaleniu opłat za zaległości w wysokości przewyższającej wartość odsetek maksymalnych, co naruszało przepis art. 33a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;
- wprowadzaniu konsumentów w błąd co do konieczności poniesienia ewentualnych, przyszłych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w całości, w szczególności poprzez wykorzystywanie w umowie pożyczki sformułowań, wyrażań i konstrukcji składniowych, sugerujących, iż dłużnik zostanie obciążony wszelkimi kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, co stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

i stwardził zaniechanie ich stosowania

Pełna treść decyzji Prezesa Urzędu dostępna jest na stronie internetowej www.uokik.gov.pl

Publikacja wskazanego oświadczenia ma się odbyć na koszt Spółek dwukrotnie: pierwszy raz w ciągu 30 (trzydziestu) dni od daty uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji, drugi raz w ciągu 30 dni (trzydziestu) do daty pierwszego oświadczenia. Publikacja każdego z oświadczeń ma nastąpić w module poziomym na jednej z trzech pierwszych stron gazety codziennej o zasięgu lokalnym, obejmującym obszar działalności przedsiębiorców i o nakładzie ponad 10.000 egzemplarzy, przy czym rozmiar czcionki Times New Roman lub podobnej ma wynieść co najmniej 15 (piętnaście) punktów.

Zdaniem Prezesa Urzędu konieczne jest skierowanie do konsumentów jasnego i zrozumiałego komunikatu który wskaże konsumentom przedmiot rozstrzygnięcia Prezesa UOKiK oraz wynikające z jego uprawomocnienia się skutki dla konsumentów, klientów ZŁOTÓWEK. Zastosowanie takiego środka ma za zadanie usunięcie skutków stosowania przez Przedsiębiorców praktyki, która negatywnie odbiła się na konsumentach na drodze usunięcia naruszenia w warstwie informacyjnej poprzez zapewnienie wiedzy co do tego, jak powinno wyglądać zachowanie przedsiębiorcy zgodne z prawem oraz poinformowanie indywidualnych konsumentów o skutkach decyzji, co może się przełożyć na podjęcie przez nich odpowiednich działań na drodze sądowej lub reklamacyjnej w celu odzyskania nadpłaconych kwot.

Z tych też powodów Prezes Urzędu, w zakresie praktyki orzeczonej w pkt 1.4 sentencji niniejszej decyzji, dodatkowo zobowiązał Przedsiębiorców do przekazania pisma za pośrednictwem przedstawicieli Przedsiębiorców albo listem poleconym w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji - w ramach przysporzenie konsumenckiego - każdemu konsumentowi, który w okresie od 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji spłacił pożyczkę przed terminem zakończenia zawartej umowy pożyczki, o treści:

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 23 września 2019 r. nr RGD -4/2019 [odpowiedni przedsiębiorca: ZŁOTÓWKA BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy; ZŁOTÓWKA DUO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy lub ZŁOTÓWKA THREE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Bydgoszczy] informuje, że stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów polegającą na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o odpowiednie wartości pobranych opłat administracyjnej i przygotowawczej, przypadających na spłacaną wcześniej część kredytu, co jest niezgodne z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 993 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w związku z wcześniejszą spłatą przez Panią/Pana pożyczki w celu odzyskania nadpłaconej kwoty istnieje możliwość złożenia reklamacji wraz z podaniem numeru rachunku - w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji to jest do dnia [przedsiębiorca uzupełni datę dzienną]. Reklamację należy przesać pocztą na adres:[przedsiębiorca uzupełni adres].

Ponadto Prezes Urzędu nakazał także dokonanie zwrotu - w ramach przysporzenia konsumenckiego - części opłaty administracyjnej i przygotowawczej, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą, konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie i złożą stosowną reklamację. Zwrot środków zostanie dokonany w terminie 30 (trzydziestu) dni od złożenia reklamacji na numer rachunku bankowego wskazany w reklamacji.

W ocenie Prezesa Urzędu, w niniejszym stanie faktycznym Przedsiębiorcy nie podjęli żadnych czynności, które zapobiegłyby powstaniu lub zmierzały do usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W dalszym ciągu mogą oni dysponować środkami pobranymi od konsumentów z tytułu nieobniżania w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumentckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty opłaty administracyjnej i przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy. Tym samym, w dacie wydania niniejszej decyzji niesunięte pozostają tak ekonomiczne, jak i pozaekonomiczne skutki dokonanych naruszeń.

Z uwagi na konieczność wyeliminowania wyżej wymienionych trwających skutków praktyki, za najbardziej adekwatny do stwierdzonego naruszenia środek Prezes Urzędu uznał nakazanie przedsiębiorcy zwrot konsumentom obniżonej kwoty całkowitego kosztu kredytu o koszty opłaty administracyjnej i przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w punkcie XI sentencji decyzji.

POUCZENIA:

- I. Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. 2019 poz. 1460) od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia**, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.
- II. W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do art. 264 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2018, poz. 2096 ze zmianami) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy i w związku z art. 479³² § 1 i § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. 2019 poz. 1460), należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku w terminie **tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji**.
- III. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł.
- IV. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 785), zażalenie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 500 zł.
- V. Zgodnie z 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.
- VI. Zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

VII. Stosownie do treści art. 117 § 3 i § 4 K.p.c. strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Roman Jarząbek
Dyrektor delegatury UOKIK w Gdańsku

